

Dinliyor Muyuz?

Suriye Krizinden Etkilenen Kadınlara ve Kızlara Yönelik
Taahhütlerimize Göre Davranmak

International Rescue Committee | EYLÜL 2014

Üstte : Suriye'li Mülteci torunu ile birlikte Irak,Domiz kampı sokaklarında yürürken

Önsöz

Suriye ile komşu ülkeleri tüketen çatışma, haberlere hakim oldu fakat çatışmanın çoğunlukla bildirilmeyen – önemli sonuçlara sahip – önemli bir özelliği var: kadınların ve kızların dramı. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne göre (UNHCR) , dünya çapında yerlerinden edilmiş insanların sayısı 2. Dünya Savaşından bu yana ilk kez 50 milyonun üzerine çıktı. Kadınlar ve çocuklar, mültecilerin ve ülke içinde yerlerinden edilmiş kişilerin çoğunluğunu oluşturuyor. En ağır yükü taşımalarına rağmen sesleri ve bakış açıları genellikle işitilmiyor.

Bu rapor, Suriye içindeki kadınların ve çocukların durumuna ve güvende olmak için çatışmadan kaçarak Lübnan, Ürdün, Türkiye ve Irak'a gidenlerin durumuna ışık tutuyor. Birçoğu cinsel ve cinsiyete dayalı şiddete maruz kalmış, erken evliliklere zorlanmış, ekonomik mücadele altında ezilmiş ve sonu gelmeyecek gibi görünen bir savaşta psikolojik açıdan yaralanmış. Çatışmadan etkilenmiş kadınlar ve kızlar, vahşet kurbanlarından daha fazlası çerçevesinde değerlendirilmelidir; bu kişiler, fırsat verilmesi halinde toplumlarında dönüşüm yaşatabilecek değişiklik temsilcileridir.

Bu rapor, Suriye'deki bölgesel çatışmanın kadınlar ve kızlar üzerindeki etkisini uygun ve zorunlu bir şekilde analiz etmektedir.

Kadınların ve kızların insani çevrelerdeki ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde değinmeye yönelik tavsiyeler içerir. Birleşmiş Milletler, Birleşik Devletler, Birleşik Krallık ve diğer birçok hükümet, kadınların ve kızların korunmalarına ve insani yardımın geliştirilmesine ve uygulanmasına katılımlarına hitap etmeye yönelik politikalar benimsemiştir. BM Güvenlik Konseyinin kadınların silahlı çatışma nedeniyle özellikle yük altında olduklarını ve bu karar açısından çok önemli olduklarını belirten 1325 sayılı Kararı kabul etmesinin üzerinden on beş yıl geçmişken, 1325 sayılı karar ve sonraki Güvenlik Konseyi kararları büyük ölçüde karşılanmadı. Daha iyisini yapmak zorundayız.

Dünyanın en savunmasız nüfuslarından bazılarında insani yardım sunma yönündeki bitip tükenmeyen çabaları nedeniyle David Miliband ile Uluslararası Kurtarma Komitesine saygılarımı sunuyorum. En çok etkilenenlerin sesini dinlemeden ve yükseltmeden günümüzdeki şiddetli çatışmalara değinmemiz mümkün değildir.

—Büyükelçi Melanne Vermeer

Yönetici Müdür
Georgetown Kadınlar, Barış ve Güvenlik Enstitüsü

Dinliyor Muyuz?

Suriye Krizinden Etkilenen Kadınlara ve Kızlara Yönelik
Taahhütlerimize Göre Davranmak

International Rescue Committee | EYLÜL 2014

İçindekiler

- 2 **Yönetici Özeti**
- 5 **Giriş**
- 7 **Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi**
 - İstismar ve Taciz: Günlük bir Gerçeklik
 - Mülteci Değil: Ülkede Aile İçi Şiddet
 - Erken Evliliği Kriz Kapsamında Anlamak
- 15 **Karmaşık fakat Zorlu olmayan bir Sorun:**
Kadınlar ve Kızlarla Çözüm Yönelik Ortaklık Kurmak
- 19 **Sonuç**
- 21 **Bağışçılar, BM Kuruluşları , Ev Sahibi Ülke Hükümetleri ve İnsani Yardım Örgütleri için Bölgesel Öneriler**
- 23 **Ülkelere Özgü Sayfalar**
 - Suriye
 - Irak
 - Ürdün
 - Lübnan
 - Türkiye
- 28 **Ekler**
 - IRC'nin Bölgedeki Çalışmaları**
 - Kadın Koruma ve Güçlendirme**
 - Raporlama Metodolojisi**

#AreWeListening

Aksi kararlaştırılmadıkça bu raporda geçen isimlerin tümü kişilerin kimliklerini korumak için değiştirilmiştir.

Ön ve Arka Kapak : Suriye'deki şiddetten kaçan ve Ürdün'deki Mülteci kampında yaşayan Fatima isimli bir kadın. O, dikkat çeken yöresel bir sanatçı ve IRC'nin Kadın Merkezlerinden birinde programlara katılmıştır.

Yönetici Özeti

Uluslararası Kurtarma Komitesi (IRC), uzun süren bölgesel bir çatışmaya yakalanan Suriye’li kadınların ve kızların çektikleri acılara tanıklık etmekten fazlasını yapmak amacıyla, Dinliyor muyuz? Kadınlara ve Kızlara Yönelik Taahhütlerimize Göre Davranmak, Suriye’deki çatışmadan etkilenen kadınlara ve kızlara karşı şiddete ilişkin bir rapor başlıklı bu raporu yazmıştır.

Bu rapor, Uluslararası Toplumun yıllardır vaat ettiklerinin fiiliyata geçirilmesiyle ilgilidir; çatışmadan orantısız şekilde etkilenen - kadınların ve kızların çıkarlarını hizmet sağlama sınırlarından çıkarıp insani yardım programlaması yönündeki ana akıma dahil etmek. Bu rapor, Suriye krizinin başlangıcından bu yana bölgede binlerce kadın ve kızla yapılan etkileşimlerden edinilen bilgileri sentez haline getirmiştir. Hayatlarında acil bir fark yaratmanın yollarına ilişkin tavsiyelerde bulunur. Suriyeli kadınlar ve kızlar, söylemden fazlasını hak ediyor; harekete geçilmesini hak ediyorlar.

Bu raporda gün ışığına çıkarılan konular, Suriye, Irak, Ürdün, Lübnan ve Türkiye içindeki 64 toplumda yapılan, özellikle kadınları koruma ve güçlendirme faaliyetlerine odaklanan 260’dan fazla personel ve gönüllü tarafından yürütülen IRC programlarından edinilmiş materyallere ve bilgilere dayalı olarak toplandı ve analiz edildi. Ayrıca, 18 Mayıs ila 1 Temmuz 2014 tarihleri arasında, IRC, çatışma nedeniyle yerlerinden edilmiş 198 Suriyeli kadınla, ergen kızlarla ve erkeklerle görüştü. Bu görüşmelerin ve odak gruplarının başlıca amacı, kendi sözleriyle, bölgedeki yerlerinden edilmiş kadınların ve kızların karşı karşıya kaldıkları zorlukları ve bunları nasıl yönettiklerini ve bunlarla nasıl başa çıktıklarını anlamaktır.

“Karşı karşıya kaldığınız en büyük zorluklar nelerdir” sorusu sorulduğunda kadınların ve kızların kendilerini özdeşleştirdikleri üç kapsayıcı tema vardır. Birincisi, günlük cinsel istismar ve taciz gerçeğidir. Sürekli korktuklarını belirten kadınlar ve kızlar, bize aşırı seviyelerdeki tacizden bahsettiler. İkincisi, kadınlar bizlerle evlerinin sığınma yerleri olmadığını paylaştılar ve artan aile içi şiddet olaylarından söz ettiler. Üçüncüsü, yerlerinden edilme ve giderek küçülen kaynaklar kapsamında erken ve zorla evlendirilmeden bahsettiler. Suriyeli kadınların ve kızların çatışma ve yerlerinden edilme sonucunda artan risklerle ve birden çok şiddet biçimiyle karşı karşıya kaldıkları açıktır. Özellikle ergen kızlar genç yaşlarda evlenmeye zorlanmakta, ev içinde ve dışında daha fazla şiddete maruz kalmakta ve sağlık ve eğitim gibi hizmetlere erişim sağlama konusunda giderek zorlanmaktadır. Ergen kız çocukları için eğitimin önemi konusunda zaten kararsız olan ebeveynler, kızlarının okullu olmayla ilgili olarak karşılaştıkları güvenlik riskleri nedeniyle daha da engellenmiştir. Kızlarla yapılan konuşmalardan çoğunluğunun

okula gitmek istemediği ve okulu bazı zorluklar için etkili bir çare olarak gördükleri açıktır.

Son on beş yılda, çatışmalarda ve krizde yer alan kadınlara ve kızlara yönelik şiddete uluslararası toplumun gösterdiği ilgi, bir dizi önemli politika görüşmeleri, insani girişimler ve taahhütler sayesinde artmıştır.¹ Bununla beraber, 1325 sayılı Karar Ekim 2000’de kabul edilinceye kadar BM Güvenlik Konseyi kadınların silahlı çatışmadan orantısız şekilde etkilendiğini ve ayrıca çatışmayı önlemenin ve kararın kritik temsilcileri olduğunu resmen onaylamamıştı.

1325 sayılı kararın üç ayağı – koruma, katılım ve önleme – işbu rapora ekli 2008 ve 2013² arasındaki ilgili altı BM Güvenlik Konseyi Kararının temelini attı.

Kamar, YAŞ 37, ÜRDÜN

“Suriyeli kadınlar akıllıdır. Artık işler değişti ve onlar evin geçimini sağlıyorlar. Yorgunlar, mücadele ediyorlar fakat dimdik duruyorlar”

“Çatışma ve çatışma sonrası durumlarda cinsel şiddetin önlenmesi ve yanıt verilmesi yönündeki paylaşılan taahhüdümüzü ve hareketimizi güçlendirmek” için 2006 yılında gerçekleştirilen “Çatışmada Cinsel Şiddet ve Ötesi Uluslararası Sempozyumu” gibi bu konuya odaklanan bazı önemli uluslararası toplantılar gerçekleştirilmiştir.³Birleşik Krallık, 2014 yılında, Cinsel Şiddeti Önleme Girişimi (PSVI) kapsamında Çatışmada Cinsel Şiddetin Sonlandırılması Küresel Zirvesine ev sahipliği yaptı. Kasım 2013’de, İngiliz ve İsveç hükümetleri, Sivil Toplum Örgütlerini, BM Kuruluşlarını , bağışçıları ve konuyla ilgili diğer paydaşları seferber etmek için Acil Durumlardaki Kadınları ve Kızları Koruma Hareketine Çağrı düzenledi ve bunu izleyen toplantıya ABD hükümeti tarafından 2014 yılının sonbaharında ev sahipliği yapılacaktır.⁴

Bu çabalar alkışlanmakla birlikte, çerçeveler sadece fiiliyata geçirildikleri zaman anlamlıdır. Şu ana kadar, bu küresel dikkat, büyük sayıdaki Suriyeli kadınların ve kızların günlük hayatlarında çok az değişikliğe yol açmıştır.

Bu raporda seslerini duyacağınız kadınlar ve kızlar, sadece kadın oldukları için karşılaştıkları şiddetin doğası ve düzenliliği

Üstte : Ocak 2014'te çoğunluğu Kürt olan Onbinlerce Suriye'li Mültecinin akın ettiği Kuzey Irak

hakkında konuştular. Kadınlar ve ergen kızlar, günlük tartışmalardan yorulduklarından bahsettiler – fiziksel ve cinsel güvenlik, gıda ve yiyeceğin garantiye alınması, sığınma ve giyinmeyle ilgili. Kadınlar bize şunları söylediler: Bunlardan bazıları bizim için yeni değil; biz Suriye'de aile içi şiddet ve erken evlilikle uğraştık. Şu anda, silah seslerinden ve msket bombalarından kurtulmuş durumdayız ancak kendi evlerimizde ve içinde yaşadığımız

Suriye içindeki kadınların ve kızların ve ayrıca dışarıda yerlerinden edilmiş olanların başlarına neler geldiği hakkında yorum yapmanın zamanı geçti. Uluslararası Toplumun Suriye bölgesindeki hareketlerimizle kadınlara ve kızlara karşı sorumluluk konusunda yeni, yüksek bir işaret belirlemesi şarttır. Önümüzdeki yıl özellikle kadınlar ve kızlar olmak üzere siviller için daha yoğun, kararsız ve tehlikeli bir çevrenin yer alması bekleniyor. Çatışmanın Irak'a kadar genişlemesi, muhalefetin parçalanması ve savaşın zalimliği, Suriyeli kadınların ve kızların yaşadığı dünyayı daha küçük, daha izole ve daha tehlikeli bir hale getirme yönünde komplo kuruyor. IŞİD gibi radikal aşırılık yanlısı grupların yükselişi, kadınları ve kızları eşitliğe yönelik kazanımlardan vahşice mahrum bırakan hareketlerle kadınların güvenliğini ve emniyetini doğrudan saldırıya uğrattıyor. Kritik bir şekilde, kadınların ve kızların ihtiyacı olan, sadece kadınları ve kızları istismardan ve suiistimalden korumak için değil, ayrıca onların kendi

evlerine, topluluklarına ve kendi hayatlarına aktif katılım sağlamaları amacıyla güvende ve güçlü olmaları için acilen harekete geçilmesidir.

IRC, kadınlar ve kızlarla yaptığımız görüşmelerden edinilen bilgilerle sekiz tavsiyeden oluşan bir set düzenledi. Bu tavsiyelerin başarısı için en önemli anahtar, insani yardım topluluğunun kadınların ve kızların ihtiyaçlarına sözde ve özde öncelik verecek olmasıdır. Fonların artırılması, denklemin önemli bir parçasıdır ve kadınları ve kızları spesifik bir şekilde etkileyen koruma konularının ölçeğine ve kapsamına değinilmesi için gereklidir. Fakat fondan fazlası gerekli olacaktır. Uluslararası toplum, mevcut fon seviyeleriyle bile hareketlerimizi mevcut standartlarla ve belirtilen taahhütlerle uyumlu hale getirerek kadınların ve kızların hayatlarını önemli derecede iyileştirebilir. Aşağıdaki tavsiyeler, Suriyeli kadınların ve kızların hayatlarının nasıl iyileştirilebileceğine odaklanır.

İlk olarak, kadınların ve kızların sesleri insani eylemi harekete geçirme konusunda kilit kuvvet olmalıdır. Mülteci nüfusunun %50'sinden fazlasında, BM Kuruluşları , ev sahibi ve bağışçı hükümetler ve STK'lar kadınların ve kızların bakış açılarını araştırıp bulmalı ve bunlara değer vermelidir. Bu değer, kadınların ve kızların öncelik olarak tanımladıklarına göre hareket ederek ve bu amaçla programlar tasarlayarak gösterilir.

İkincisi, kadınlar ve kızlar, sığınma ararken cinsiyete dayalı şiddetten (GBV) uzak tutulmalıdır. BM, minimum standartların uygulanmasını Cinsiyete Dayalı Şiddeti (GBV)yi Önleme ve Müdahale için Kuruluşlar arası Kılavuz İlkelerde düzenlenen şekilde değerlendirmek için bölgesel bir Gerçek Zamanlı Değerlendirme yaptırmalıdır. Bu Gerçek Zamanlı Değerlendirme, Suriye'nin kuzeyindeki ve ayrıca Türkiye, Ürdün, Lübnan ve Irak'taki kamp alanlarında ve kırsal alanlarda sınır ötesi çalışmalara uygulanır.

Üçüncüsü, kadınlar ve kızlar hem kamplarda hem de şehir ortamlarında bireysel kayıta güvenle erişebilmelidir. Kadınlar kaydedilmediklerinde veya sadece ailenin erkek reisi altında kaydedildiklerinde, bazı riskler artar ve kadınlar ihtiyaç duydukları hizmetlerin önündeki engellerle başa çıkma konusunda zorluklarla karşılaşabilirler. Örneğin, kaydedilmiş olmak, kadınların sağlık ve nakit yardımı gibi hizmetlerden faydalanabilecekleri anlamına gelir. Ayrıca, kadınları sınır dışı edilmekten korur. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) bu bağlamda olumlu adımlar atmıştır ve bunu tüm bölgede tutarlı hale getirmek için daha fazlasının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin, bir ailenin durumunda bir bölünme gerekirse, bu durumların, etkilenenlerin çıkarlarına en iyi hizmet edecek olanın belirlenmesi için Cinsiyete Dayalı Şiddet (GBV) konusunda eğitilmiş Koruma Görevlileri tarafından hızla değerlendirilmesi gerekir.

Yönetici Özeti (devam)

Dördüncüsü, cinsiyete dayalı şiddetten kurtulanlar, ne zaman ve nerede isterlerse uygun bir şekilde bakım görmelidir. Bu, BM ile insani yardım örgütlerinin kurtulanlar için birden çok güvenli giriş noktaları temin etmeleri gerektiği anlamına gelir ve burada kurtulanlar şiddet olaylarını ifşa edebilmeli ve destek alabilmeli veya acilen yönlendirilebilmelidir. Bu giriş noktaları, kadınların ve kızların, örneğin, okullarda, sağlık kliniklerinde, kadın merkezlerinde, dağıtım sahalarında ve mobil hizmetler yoluyla sorgulanmadan veya kınanmadan gidebildikleri yerler şeklinde mevcut olmalıdır.

Beşincisi, ergen kızların karşılaştıkları spesifik risklere ve ihtiyaçlara özel olarak hazırlanmış programlar, bölgesel müdahale boyunca genişletilmelidir. Bu, ergen kızlar için güvenli alanlar, yaşa uygun hizmetler ve hayat becerisi fırsatları sağlayan çok disiplinli programları gerektirir.

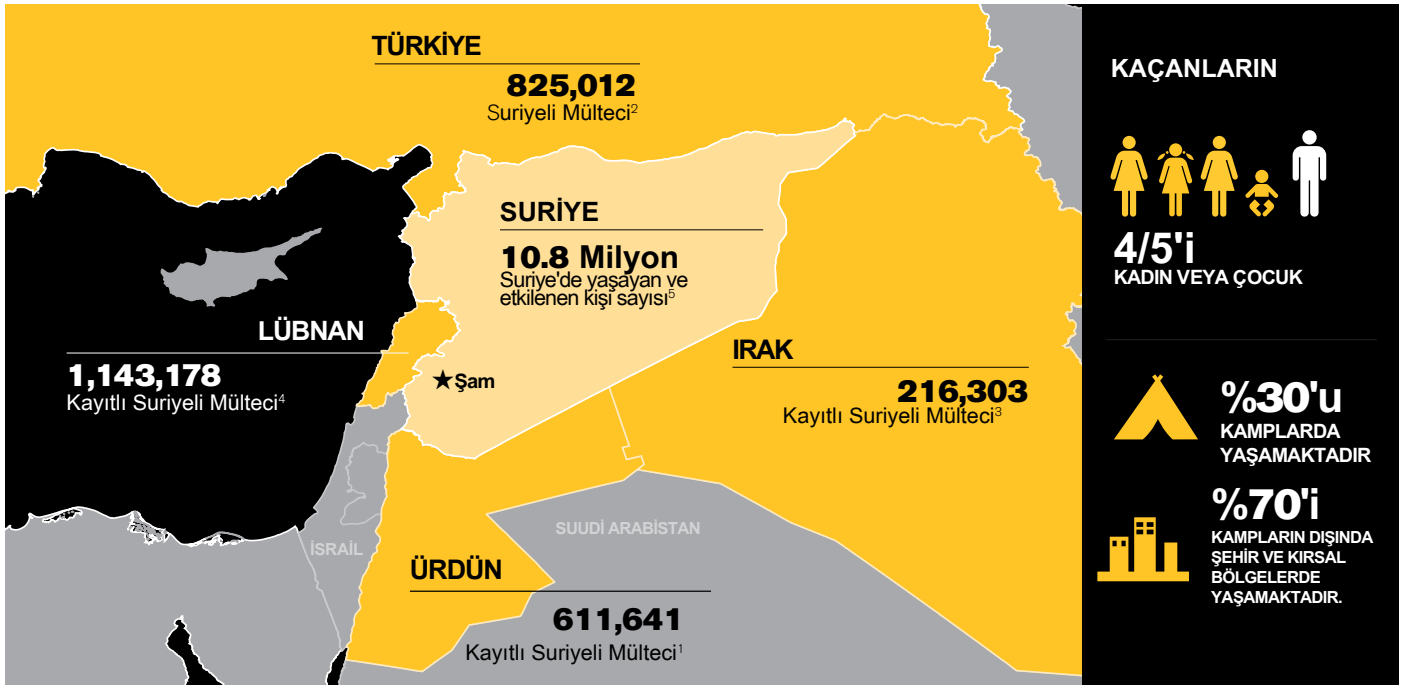
Altıncısı, ergen kızların eğitime güvenli erişimleri gerekir. IRC'nin acil durumlarda eğitim programı uygulama konusunda yıllar içinde edindiği tecrübeler, güvenli eğitim programlarına erişimin ergen kızların karşılaştıkları spesifik sorunların birçoğunu engellediğini gösteriyor. Bir öğrenme çevresi, ergen kızların seçenekleri ve bir gelecekleri olduğunu hissetmelerine katkıda bulunurken, önemli sosyal ağlar yaratmalarına izin veriyor. Bu durum, güvenli öğrenme çevrelerini, bu öğrenme çevrelerine erişim fırsatını ve ebeveynlerin ve kızların akredite eğitim fırsatları hakkında doğru bilgiler edinmelerini gerektiriyor.

Yedincisi, BM ve insani yardım örgütleri aile içi şiddeti kadınların ve kızların korunmalarına karşı mevcut bir tehdit olarak tanımalı, aile içi şiddetin sebeplerinin ve sonuçlarının daha çok anlaşılmasını sağlamalı ve buna yanıt verilmesine ve bunun önlenmesine yönelik çok yönlü müdahaleler tasarlamak amacıyla fonlara öncelik vermelidir.

Sekizincisi, kadınlar ve kızlar her gün karşılaştıklarından bahsettikleri cinsel istismardan ve suiistimalden uzak bir şekilde yaşayabilmelidir. Bu, UNHCR, ev sahibi hükümetler ve insani yardım örgütlerinin Cinsel İstismardan ve Suiistimalden Korunma (PSEA) amaçlı mekanizmaları uygulamalarını, koordine etmelerini, izlemelerini ve yerel ortaklarla birlikte çalışmalarını gerektirir.

Açık ve anlaşılabilir bir umutsuzluk hissi, Suriyeli birçok kadın ve kız için yerleşmektedir. Yine de hızla harekete geçerek ve sağlam bir programlamayla kadınlar ve kızlar sağlık ve güvenli sığınma gibi gerekli yardıma ücretsiz bir şekilde erişebilmelidir. Uluslararası örgütler, yerel örgütler, ev sahibi hükümetler ve hizmet verdikleri kadınlar ve kızlar arasında güçlü ve stratejik ortaklıklar sayesinde, kadınlar ve kızlar hayatlarını güvenli ve onurlu bir şekilde sürdürebilirler. Bu rapor Suriyeli ve kadınların ve kızların karşılaştıkları tehditleri ortaya çıkarmakta ve harekete geçme yönünde acil ve ivedi bir çağrıdır. ■

Kriz Başladığından Beri 3 Milyondan Fazla İnsan Suriye'den Kaçmıştır

¹ BMMYK 16 Ağustos 2014'e göre; ² BMMYK 22 Ağustos 2014'e göre; ³ BMMYK 15 Ağustos 2014'e göre; ⁴ BMMYK 29 Ağustos'a göre; ⁵ BMNF Ağustos 2014'e göre (BMMYK: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği BMNF: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu)

Giriş

“ İnsanlık istiyoruz—insanların bize insan gibi davranmaları için. ”

—Nada, YAŞ 35, ÜRDÜN

Mart 2011’de Suriye’de başlayan barışçıl ayaklanma, kötüleşerek bölgesel olası etkilerle beraber Esad rejimiyle çeşitli muhalefet güçleri arasında vahşi ve kanlı bir çatışmaya dönüştü. Kısa süre önce, Irak Kürdistan Bölgesi, yerlerinden edilen ve Anbar, Nineveh ve çevre bölgelere gelen Iraklıların akınlarına tanık oldu. Çatışmanın neredeyse dördüncü yılında, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) bürosu Suriye’deki çatışmanın “yakın tarihte meydana gelen en büyük göçlerden” birisine yol açtığını ve tüm Suriyelilerin yaklaşık %75’inin 2014 yılında insani yardıma ihtiyaç duymasının beklendiğini belirtti.⁵ Suriye içinde, ülke içinde yerlerinden edilmiş 6,5 milyon kişi ve kendi ülkelerinde insani yardıma ihtiyaç duyan 10,8 milyon Suriyeli nedeniyle insani acil durum derinleşiyor.⁶ Özellikle kadınlar ve kızlar bu çatışmadan ciddi ve kötü bir şekilde etkileniyor. Mülteciler olarak, Suriyeli kadınlar ve kızlar çok katıksız olarak bilinen sahip oldukları her şeyden kaçtılar ve kadın olarak karşılaştıkları yüklerin önemli derecede arttığı yeni bir gerçeklik içindeler.

Bugün, Ürdün’deki Za’ati Mülteci Kampı, dünyanın en büyük üç mülteci kampından birisidir ve burada tahminen 80.000 mülteciye yakın bir nüfusun yer alır.⁷ Uluslararası toplumun ve ev sahibi hükümetlerin çabalarına rağmen, resmi kamplar oldukça kalabalıktır ve mültecilerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamamaktadır. Ayrıca, Suriyeli mültecilerin kabaca %70’i resmi kampların dışında yaşıyor. Ağustos 2014’ün sonlarından bu yana, UNHCR, ev sahibi ülkelerde yaşayan 3.000.000’den fazla Suriyeli mülteciyi kaydetmiştir⁸ ve her ay 100.000 kişi kaydedilmeye devam etmektedir – her gün yaklaşık 3.000 mülteciden oluşan tahmini bir oran. UNHCR’nin en son tahminlerine göre, bölgedeki mültecilerin sayısı Aralık 2014’e kadar 3,5 milyona ulaşacaktır.⁹ Son üç yılda Suriye’den kaçan her beş kişinin yaklaşık dördü kadınlar ve çocuklardan oluşuyor.¹⁰ Şehirde yerlerinden edilmenin bu muazzam boyutu, sığınan ülkelerde eğitim, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler üzerindeki baskıyı arttırıyor. Ev sahibi ülke hükümetleri ile yerel ve uluslararası örgütler, mülteci akınının nüfusun iki ve üç katına çıktığı toplumlardaki kabaran masrafları karşılamakla mücadele ediyor. Bunun kadınların ve kızların güvenliği ve programlara katılım ve erişim yetenekleri yönünden olası etkileri vardır.

Kriz meydana geldiğinde, evlerini kaybetmiş veya evlerinden kaçmış olanlar acil yardıma ihtiyaç duyarlar: su, gıda, sığınma ve tıbbi bakım. Bu temel ihtiyaçların karşılanması çok önemlidir. Fakat kadınlar ve kızlar için temel ihtiyaçların karşılanması ihtiyaç duyulan ve hayat kurtaran tek hareket değildir. Kriz zamanlarında, kadınlar fiziksel ve cinsel şiddet bakımından korkunç bir tehdit altındadır – silahlı grupların,

yabancıların, komşuların ve aile üyelerinin tehditleri. Suriyeli kadınlar ve kızlar her gün direnç ve cesaret sergiliyorlar fakat karşılaştıkları riskler çatışma devam ettikçe kötüleşiyor.

Bu raporun ilk kısmı, IRC’nin çalışmasından ve kadınlar ve kızlarla yapılan konuşmalardan ortaya çıkan üç tema etrafından yapılandırılmıştır. Bu temaları, IRC’nin kadınların ve kızların ihtiyaçlarının karşılanmasında faydalı gördüğü programların ve faaliyetlerin tanımı izler. Son olarak, bu rapor uluslararası toplumun alması gereken kritik önlemlere ilişkin bölgesel tavsiyeler ve ayrıca ülkelere özgü tavsiyelerle sona erer.

Bu raporda görüşme yapılan kadınların tümü, Suriye içinde görüşülenler dahil olmak üzere, evlerinden edilmiş, bazıları sırtlarında sadece giysilerle veya taşıyabildikleri ne varsa onlarla ayrılmıştır. Birçoğu çatışmada bir veya bazı durumlarda birden çok aile üyesini kaybetmiştir. Kadınlar, sevdiklerine bir daha asla kavuşamayabileceklerini bilerek, kendileri ve çocukları için sığınılacak yer ararken Suriye’de ailelerini arkalarında bırakmanın verdiği yıkıcı hissi bizimle paylaştılar. Aile ve toplum travması ve kaybıyla başa çıkmanın yanında, kadınlar ve kızlar ayrıca çocuklarına, yaşlı ebeveynlerine ve sülalelerine hiç olmazsa birazcık yardımla bakma yönünde başka bir sorumluluğa sahiptir.

Bu rapor için hizmet ararken veya görüşme yapılırken, kadınlar ve kızlar şüpheye yer bırakmayacak şekilde sadece kadın oldukları için karşılaştıkları şiddetin doğasına ve düzenliliğine ilişkin hikâyeler paylaştılar. Okula, mağazaya, dışarıdaki tualete veya başka bir yere yürüyerek gitmek, onları taciz ve saldırı tehditlerine maruz bırakıyor. Bu tehditlere bir yanıt olarak, aileler kadınları ve kızları evin içinde tutuyor ve kendi dünyalarını ille de daha güvenli olmasa da daha küçük ve daha yalnız hale getiriyor. Ev sığınılacak bir yer olmak yerine burada kadınların ve kızların şiddete ve zarar görmeye maruz kaldıkları bir yer. Ev, erken evliliklere karar verilen ve eş ve aile şiddetinin düzenli olarak meydana geldiği bir yer haline gelmiş.

Kadınlar, bize kendi kız çocuklarının güvenliklerinden endişe duyduklarını ve sıklıkla onları kısa vadeliğine koruma amaçlı seçimler yaptıklarını söylediler ve bu kararların onlara uzun vadede zarar verebileceğini biliyorlar. Gerçekte, bu kadınlar kendileri veya çocukları için açıkça ve kolayca seçim yapmıyorlar. Şiddet ve daima mevcut olan şiddet tehdidi kendilerini çatışmadan sığınma yerlerine – evlerine – kadar takip ederken, güvenlik, kadınların ve kızların paçasını kurtarıyor. ■

“Dışarı çıkmaya korkuyorum.”

Dışarıya çıkmaya korkuyorum. Yolda yürürken erkeklerin yaptıkları yorumları duyuyorum. Yapılan yardımı almak veya alışveriş yapmak için toplu taşıma araçlarını kullandığımda, erkekler bana hep Suriyeli olup olmadığımı soruyorlar. Nesnelleştirildiğimi anında hissediyorum. Suriye’de, yanımda bir erkek olmasa bile gece dışarıya çıkardım. Hostes olmak hoşuma gidiyordu ve oldukça sosyal bir aileydik. Fakat burada kendimi izole ediyorum. Özellikle ilk geldiğimizde, üst üste dört hafta evden çıkmadığım zamanlar oldu.

Kendi evimde bile tacizden kaçamıyorum – kapı kilitliken içeride korkuyorum. Yabancı erkekler cep telefonumdan beni arayarak benimle konuşmaya veya beni baştan çıkarmaya çalışıyorlar. Sonuç, her gün inanılmaz bir stres ve artan depresyon. Boğulacak gibi hissediyorum.

—**Farah**, YAŞ 36, ÜRDÜN

Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi

“Genç erkekler kadınları taciz ediyor; gerçekten [hayatlarımızı] istismar ediyorlar... yaşlarına bakmaksızın taciz yer alıyor... oğlumla gitsem bile güvende hissetmiyorum...güvenlik hiç yok.”

—Layla, YAŞ 32, LÜBNAN

Günlük Bir Gerçeklik: İstismar ve Taciz

Suriyeli kadınlar ve kızlar için mülteciler olarak taciz ve suiistimalin seviyesi nüfuz etmiş durumda ve kendi ülkelerinde olduğundan çok daha fazla. Bu taciz seviyesini neyin sevk ettiğine inandıkları sorulduğunda, kadınlar ev sahibi ülkelerde yabancı olarak görüldüklerini ve hak etmedikleri toplum kaynaklarını kullandıklarını düşünülüğünü söylediler. Ayrıca, kadınların Suriye’de oynamadıkları rolleri üstlenmek zorunda kaldıklarını belirttiler. İnsanların Suriye’den sınırlı kaynaklarla kaçtıklarını bildiklerini ve dolayısıyla korunmasız olduklarını da açıkladılar. Örneğin ergen bir kız şöyle söyledi: “Bu çatışma nedeniyle herkes bizi taciz ediyor. İnsanlar bizi gerçekten ucuz kızlar gibi görüyor. Kızları herkes taciz ve suiistimal ediyor.” Bayan, Yaş 17, Lübnan. Aileleri, gerçeklik içinde sıklıkla doğrulanan bu korkuyu paylaşıyor. Bir kadın bize şunları söyledi: “Kocam benim için korkması nedeniyle tek başıma çıkmama izin vermiyor – ben de ona hak veriyorum. Taciz, gözlerini dikip bakan erkekler...” – Mona, Yaş 37, Ürdün.

Suriyeliler arasında, geleneksel normlar, kadınlar ve kızlar üzerinde aile namusu bakımından ağır ve potansiyel açıdan tehlikeli bir sorumluluk yüklüyor. Örneğin, genellikle, toplumun gözünde evleninceye kadar bakire kalmak ve evlendikten sonra sadakat bir kadının veya kızın itibarı bakımından tartışılmaz unsurlar. Erkekler ve oğlanlar, kadınların zararına olsa bile görevlerinin ailelerinin namusunu korumak olduğu yönündeki anlayışla yetiştiriliyorlar. O namusa tek bir dil uzatma belirtisi kadınlar ve kızlar için ciddi yansımalarla yol açabiliyor. Kısa süre öncesine kadar, Suriye’nin ceza kanunu erkelerin hiç ceza almadan – cinayet dahil olmak üzere – sözde namus suçlarını işlemelerine izin veriyordu. 2011 yılında, bu kanun değiştirilerek namus nedeniyle cinayet için en az 5-7 yıllık ceza şart koşuldu.¹ Hem Lübnan’da hem de Irak’ta “namus nedenleri” kanun uyarınca hafifletici sebepler olarak görülüyor.

Kadınlar ve kızlar tacize davranışlarını değiştirerek, evlerinden veya çadırlarından ayrılmak yerine evde kalmayı seçmek suretiyle yanıt verdiler. Hareket özgürlüğü yerlerinden edilmeden önce birçok kadın ve kız için bir şekilde sınırlı haldeyken, artan cinsel saldırı ve taciz korkusu yerlerinden edilmiş kadınların ve kızların üzerine daha büyük kısıtlamalar getirdi.

Örneğin, UNHCR’nin Mısır, Ürdün ve Lübnan’a sığınan 135 kadın aile reislerine anket yaparak kısa önce düzenlediği bir rapor, görüşülen kadınların yaklaşık yarısının evlerini kendi ev sahibi ülkelerinde Suriye’de yaşadıkları zamandan daha az terk ettiklerini gösterdi.¹² Kadınlar, kendi evlerinde izole edildiklerini ve hapsedildiklerini söylediler.¹³ Ayrıca, kadınların %60’ı güvensizlik hissi içinde olduklarını belirtti ve üç kadından birisi kendi evlerinden ayrılmaktan çok korktuğunu veya buna yenik düştüğünü söyledi.¹⁴ Bu rapor için bir kadın IRC’ye şunları söyledi: “Bunaliyorum; kapalı bir odada duramıyorum... Her zaman boğulacak gibi oluyorum.” Haifa, 29, Suriye.

Hiçbir kadın ya da kız tacizden muaf değil ancak boşanmış kadınlar daha büyük hedeflerinin olduğunu hissediyordu. Görüşme yapılan boşanmış kadınların yarısından fazlası, IRC’ye evden ayrılırken evli kadınlara ve ergen kızlara kıyasla erkeklerin tacizine uğrama ihtimallerinin daha fazla olduğunu söyledi.

Boşanmış kadınlar ve ergen kızlar IRC’ye – ailelerinin güvenliklerinden ve itibarlarından endişe duyduklarını ve genellikle evden yalnız çıkmalarına izin vermek istemediklerini söyledi. “[Arkadaşım] evliydi ve kocası onu terk etti, şimdi sanki ona kırmızı bir ok yöneltmiş gibi.

O da şimdi kendisini ve itibarını korumak için evde oturmak zorunda.” – Amira, Yaş 53, Ürdün

Thana, YAŞ 42, ÜRDÜN

“Genç kızım bir iş müracaatında bulundu. İşveren kızıma, "seni çok istiyorum. Benim olmayı reddedersen işi unut" dedi.”

Ayrıca, kadınlar ve kızlar IRC’ye kendi topluluklarında insani yardımı teslim etmekle görevli kişiler veya ekonomik ve/veya siyasi açıdan nispeten güçlü pozisyonda olanlar tarafından cinsel açıdan tacize uğradıklarını veya suiistimale edildiklerini söylediler. Kamp liderleri, topluluğa dayalı örgütlerdeki personel, dini liderler, topluluk liderleri, çalışanlar ve diğerlerinin kendilerine “özel arkadaşlık,” seks ve evlenme teklifinde bulunduklarını belirttiler.

Bu tacizin psikolojik, fiziksel ve ekonomik sonuçları her zaman gözle görünmez. Utanç gibi psikolojik sonuçlar kadınların

Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi (devam)

ve kızların bilinçlerine derin bir şekilde yerleşir. Fiziksel acı onları yaralar veya yakar çünkü erkek aile üyeleri onlara şiddetli bir şekilde karşılık verebilir. Ekonomik imkanlar kaybedilir çünkü kadınlar ve benzer şekilde ergen kızlar kendilerini başka tacizlerden korumak için ev dışındaki faaliyetlerini azaltmak zorundadır.

Mültecilerin yayıldıkları kentsel alanlarda yer alan kampların dışında, hareket kısıtlamaları kadınların ve kızların hükümet ve/veya insani yardım örgütleri tarafından sağlanan mallara ve hizmetlere erişim kabiliyetlerini sınırlandırıyor. Ayrıca, kadınların ve kızların sosyal ve ekonomik faaliyetlere çok daha az katılmaları, aileleri üzerindeki maddi yükü azaltma ve daha güçlü bir topluluk hissi yaratmalarına ve mülteci aileler arasında sosyal destek inşa etmelerine yardımcı olan faaliyetlere katılma kabiliyetlerini kısıtlıyor.

Konuştuğumuz kadınların ve çocukların büyük çoğunluğu, kendi güvenliklerinden ve ailelerinin güvenliğinden ve ayrıca içinde bulundukları ev sahibi topluluklarda sınır dışı edilme veya intikam ihtimali nedeniyle endişe duydukları için tacize uğradıklarında yardım arama konusunda isteksizdi.

Ev sahipleri veya işverenleri tarafından tacize uğrayanların en büyük korkusu gelirlerini veya evlerini – oldukça istikrarsız bir hayatta değerli bir mülk – kaybetmekti. Birçok kadın, kira ‘ödemesi’ karşılığında ev sahiplerinin cinsel ilişki veya iyilik için kendilerine yaklaştığından bahsetti. “Artık [insani yardım örgütleri] kira sorununu çözdü, ev sahipleri kiradan başka şeyler istiyor...” – Mohammed, 35, Lübnan, kira ödemesi yapılsa bile kadınları taciz eden ev sahiplerine gönderme yapıyor.

Suriyeli kadınların ekonomik imkânlarla güvenli bir şekilde erişmeleri gerekiyor. IRC’nin edindiği deneyimler, kadınların ekonomik faaliyetlerinin sosyal faaliyetlerle birleştiğinde en güvenli ve en etkili hale geldiğini gösteriyor. Topluluğa dayalı destek ve paranın güvenli yönetilmesine ilişkin mekanizmalar olmaksızın ekonomik faaliyetler kadınlara ve kızlara yönelik şiddette artışa yol açabilir. Örneğin, erkekler kadınların iyileşen ekonomik statüsü nedeniyle tehdit altında hissettiklerinde ve/veya kadınların kendilerini toplulukta riske atan miktarlarda parayı yönetmeleri halinde¹⁵ Sosyal ve ekonomik faaliyetlere bir arada katılmak, kadınlar ve kızlar için benzersiz koruma mekanizmaları yaratır ve çatışma ve yerlerinden edilme nedeniyle bölünmüş sosyal bağlantıları ve ağları yeniden inşa etmelerine yardımcı olur. Ayrıca, artan ekonomik imkânlar ve bunlara erişim, başlı başına koruyucu bir faktör olabilir çünkü ekonomik açıdan güçlenmek sığınma durumlarındaki kadınlar ve kızlar için ciddi bir risk olan cinsel istismar gibi tehlikeli ve sömürücü faaliyetlerden kadınların ve kızların kaçınmalarına olanak tanır.

Kadınların Tacizle Karşılaştıkları Durumlar

Okula, bakkala, tuvalete ya da herhangi bir yere giderken kadınlar ve kızlar taciz ve saldırılara maruz kalıyorlar.

Kadınların **%60'ı** güvende olmadıklarını belirtti.

Kadınların 3'te 1'i evde dahi korktuklarını belirtmişlerdir.

Sığınma Yok: Evde Artan Şiddet

Aile içi şiddet, dünyanın her yerinde kadınların ve kızların sağlığı ve huzuru karşısındaki en yaygın tehditlerden biridir. Tüm dünyada, üç kadından yaklaşık birisi hayatı boyunca, genellikle eşlerinin ellerinden olmak üzere şiddeti yaşayacaktır.¹⁶ Bu şiddetin kadınlar ve kızlar üzerindeki fiziksel ve ekonomik faturası, hayatlarının her alanında onları etkiliyor. Kadınlar suiistimal edildikçe, evdeki çocuklar da acı çekiyor.

Aile içi şiddetin katıksız etkisine rağmen, insani yardım topluluğu buna değinme konusunda isteksizdi ve bu tür şiddeti geleneksel yardım taleplerinin kapsamı dışında özel bir konu olarak görüyordu. Bu tereddüt sona ermelidir. En son Suriye’dekiler ve Suriye’den gelenler dahil olmak üzere, bütün dünyada kadınlar IRC’ye aile içi şiddetin kendi hayatlarında ve çocuklarının hayatlarında nasıl yer aldığını anlatıyorlar.¹⁷ Kadınlar, aile içi şiddetin sonuçlarının çok kapsamlı olduğunu, kendilerini izole halde bıraktığını, kendilerini taciz edenlerden korkmalarına yol açtığını ve bu kişilere bağımlı hale getirdiğini açıkça söylüyorlar. Kadınların bu çok boyutlu gerçeklikle yüzleşen programlara ihtiyacı var.

Bu, hem programlama ölçeğinde hem de kullanılan yaklaşımlarda bir değişiklik yapılmasını gerektiriyor. Silahlı aktörlerin tecavüzünün çatışmada kadınlara ve kızlara karşı en yaygın şekilde kullanılan şiddet biçimi olduğunun anlaşılması nedeniyle, şiddeti tedavi etmek üzere mevcut olan birçok program bunu bir seferliğine meydana gelmiş gibi yapıyor ve kadınların yaralarını sarmak veya faileri yargılamak için münferit, bir sefere mahsus müdahalelerde bulunuyor. Bu programlar, kadınların ve kızların evlerinde yaşamaya devam ettikleri, tekrarlanan şiddete yanıt vermiyor.

Görüşüğümüz Suriyeli kadınlar ve ergen kızlar, aile içi şiddetin çatışmadan önce açıkça mevcut olduğunu söylediler. 2005 yılında BM Kadınlar Kalkınma Fonu (UNIFEM) tarafından yapılan bir araştırmada, görüşülen kocaların % 13'ünün karılarına şiddet uyguladıklarını kabul ettikleri ve kadınların %67'sinin kocalarının kendilerine "ceza" verdiklerini söyledikleri belirtildi - %87'si fiziksel şiddetti.¹⁸ BM Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından Kasım 2011'de yapılan bir çalışmada Suriye'de yaşayan üç kadından birisinin aile içi şiddetten muzdarip olduğu tespit edildi.¹⁹

Kadınlar ve kızlar, bizimle Suriye'den kaçmalarından bu yana kocalarından gördükleri artan fiziksel ve duygusal şiddet algılarını paylaştılar. Bazı kadınlar buna erkeklerin travmaya bağlı stresle ve bir mülteci olmakla başa

Altta: Genç Mülteci kız, Ürdün Mülteci kampında su alırken

çıkmalarının bir yolu olarak "bağırma ve dövme" şeklinde atıfta bulunuyor. Kadınlardan birisi IRC'ye şöyle söyledi: "Kocam beni dövüyor ve bence bu psikolojik bir sorundan kaynaklanıyor... beni dövdüğü için stresten kurtuluyor." Mona, Yaş 21, Lübnan.

Diğer kadınlar kocaları için mevcut olmayan istihdam fırsatlarından ve sonuçta aileye bakan kişi olarak geleneksel rollerini yerine getirememelerinden bahsettiler ki bu fiziksel ve duygusal tacizin algılanan başka bir sebebidir. "Bir kadın alışveriş yapmak veya kupon almak için dışarıya çıktığında, memnun olmuyor. Hayır; tam tersi. Daha da öfkeleniyor ve şöyle yorumlar yapıyor: "Yemek pişirmedin; bugün çalışmadın. Öfkesi artıyor." – Haifa, Yaş 41, Ürdün. Kadınlar mültecilikle ilgili başka gerçeklerden de bahsettiler: eşleriyle cinsel ilişkiye girmek için yalnız kalamadıkları nedeniyle hüsrana uğrayan erkekler, geleceğe ilişkin umutsuzluk hissi ve sürekli evin temel ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgili endişeler (başka bir deyişle, kira, gıda, su, sığınma, giyinme ve sağlık masrafları).

Samira, 19, TÜRKİYE

“ Bir kadın şunları söyledi: "Kirayı nasıl ödeyeceğimizi kocamla birlikte düşünmek zorundayım... her zaman, özellikle bu yaşam koşulları nedeniyle kavga ediyoruz. ”

EVRENSEL SORUN OLARAK ŞİDDET: Dünya genelinde yaygınlık oranları

%71 Etiyopya^a

%53 Bangladeş^a

%37 Brezilya^a

%36 Amerika^b

%67 Suriye^c

^a Garcia-Moreno, Jansen, Heise, & Watts, 2005.

Bu veriler her bir Ülke'nin bir ilinden alınmıştır

^b Black et al., 2011

^c UNIFEM, 2005, Violence Against Women Study: Syria 2005 p. 2

Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi (devam)

Kadınlar IRC'ye aile içi şiddetin evde çocukları nasıl etkilediğini de anlattılar: "Erkekler öfkeli bir hale geliyorlar – ailelerine bakamıyorlar. Kocam sigara içmezdi – şimdi içiyor. Her zaman aşırı derecede sinirleniyor ve sinirini çocuklardan çıkarıyor. Çocuklara sert davranıyor: bana sert davranıyor." – Haifa, 38, Ürdün. Başka bir genç kadın, bu şiddetin bir alternatifine göre ne yazık ki tercih edilebilir olduğunu kabul etti: "En azından kocamın bu öfkesini dışarıdaki insanlar yerine beni ve çocuklarımı döverecek çıkarmasından memnunum – aksi takdirde daha çok soruna yol açardı." Layla, Yaş 38, Ürdün

Kadınlardan birisi şöyle söyledi: "Cepleri boş olduğunda, evet, kocam beni dövüyor. Bununla çocukları dışarıya çıkarak başa çıkıyorum" – Raniya, 28, Ürdün. Bazı durumlarda, kadınlar, kendileri dövüldükten sonra hissettikleri stres ve öfkeden kurtulmanın bir yolu olarak kendi çocuklarını dövdüklerini söyleyerek içlerini döktüler: "Bunalıyorum; kolayca sinirleniyorum – önceden hiç böyle değildim. Fakat burada...

kız çocuklarımı dövüyorum – bunu iki-üç günde bir, diğerini de her zaman dövüyorum. Bunu yapmak istemiyorum; sadece – her zaman öfkeliyim." Nour, 38, Ürdün

Türkiye'den bir adam endişelerini şu şekilde paylaştı: "çocuklar evde 24 saat boyunca tıklıp kalıyorlar... buna çocukluk denmez." Kadınlar, çocukların travma, okula gidememeleri ve mülteci olarak günlük hayatın genel zorlukları yanında dışarıda dolaşmak için özgür olmamaları nedeniyle artan şekilde öfke ve hayal kırıklığı yaşadıklarını sözlerine ekliyorlar. Bir anne, Suriye'den kaçtıktan sonra davranışları değişen çocuklarını disiplin etmenin bir yolu olarak şiddete başvurduğunu belirtti. Yine de şiddetle yanıt vermenin kendisini ve çocukları daha mesafeli ve üzgün hale getirdiğini söyledi: "En büyük oğlum çok iyi bir arkadaşım; bana her şeyini anlatırdı ama şimdi başka bir dünyada. Onu kaybettim." Nada, Yaş 36, Ürdün.

“Sesimin her yerde duyulmasını istiyorum – ki herkes bizimle birlikte hissetsin.”

2013 yılının sonlarında, kocamın kısa süreliğine gözüaltına alınmasından sonra Suriye'den kaçtım. Ürdün'de, bir zamanlar sevgi dolu ilişkimiz hızla gerginleşti ve kocam daha da sertleşti. Çalışması yasal değil ve ailesine bakamadığı için giderek daha da hüsrana uğrayınca beni ve çocuklarımızı dövmeye başladı. Çocuklarımıza davranma şekli nedeniyle ona duyduğum saygının tümünü yitirdim. Çocuklarımı çok seviyorum – birçok şeyi kaçırdılar ve onlara yardımcı olamadığım ve iyi davranamadığım için onu suçluyorum. Beni veya onları dövdüğünde sadece çok ağlıyorum – bunu yapmamaya çalışıyorum ama yapıyorum.

Doğum kontrol hapi alıyorum ama kısa süre önce hamile olduğumu öğrendim. Boğulacak gibi

hissediyorum. Kocam daha fazla çocuğa bakamaz. İkimiz de birbirimizden başka çocuk istemediğimizi düşündük. Kürtaj yaptırmaya çalıştım ama burada kürtaja izin verilmiyor. Komşularımın ve akrabalarımın da başına benzer şeylerin geldiğini görüyorum. Yine de umudum var – kocama yardımcı olamadığım için her an suçlu hissediyorum ve derinlerde bir yerde onu hala seviyorum ama şimdilik... dünya karanlık.

—Zaeemah, YAŞ 34, ÜRDÜN

Solda : Ürdün Mülteci kampında Suriye’li kadın ve yeğeni. **Üstte Sağda:** Ürdün’de Suriye’li kadın evinden dışarıya bakarken.
Altta Sağda : Ürdün’de IRC Kliniğinde Jinekolog personel, hasta bir Mülteciyi muayene ederken.

Erken ve Zorla Evliliği Kriz Bağlamında Anlamak

Dünyanın her yerinde, istikrarsızlık zamanlarında, ergen kızlar genellikle cinsiyetleri ve toplumdaki rolleri nedeniyle bazı risklerle karşı karşıyadırlar. Ergen kızların karşılaştıkları en yaygın şiddet tiplerinden birisi, zorla ve erken evliliğidir.²⁰ Yapılan istatistikler, erken ya da zorla evliliğin küresel bir sorun olduğunu ortaya koyuyor; dünyanın her yerindeki kızların üçte biri 18 yaşından önce evleniyor.²¹ Erken ve zorla evlilik, ergen kızları ergen erkeklerden farklı şekilde ve çok kuvvetli bir biçimde etkiliyor. Örneğin, Ürdün’de, 2005 ile 2013 yılları arasında kaydedilen evliliklerin %1’inden yarısından azı 18 yaş altı erkek çocuklarıyla yapıldı.²² Suriyeli ergen kızların yaptıkları evliliklerde de eşler arasında büyük bir yaş farkı vardır. 2012 yılına ait istatistikler, 15 ila 17 yaş arasında evlendikleri bilinen tüm Suriyeli kızların %16,2’sinin kendilerinden 15 yaş büyük veya daha yaşlı erkeklerle evli olduklarını gösterirken, bu oran erken evlilik yapan Filistinli kızlar için %6,3 ve Ürdünlü kızlar için %7,0’dır.²³

Erken ve zorla evliliğin sonuçları travmaya neden olmakla kalmıyor; ölümcül de olabiliyor. Hamilelik, tüm dünyada 15 ila 19 yaş arasındaki kızlar için sürekli olarak en önemli ölüm sebepleri arasında.²⁴ 15 yaş altı kızların doğum sırasında ölmeye ihtimalleri 20’lerindeki kızlara göre beş kat fazla.²⁵ Aile içi şiddet, evli ergen kızlara karşı önemli bir tehdit oluşturuyor. Uluslararası Kadın Araştırmaları Merkezinin (ICRW) Hindistan’daki iki eyalette yaptığı bir araştırmaya göre, 18 yaşından önce evlenen kızlar daha sonra evlenen kızlara göre kocaları tarafından iki kat daha fazla dövülüyor, tokatlanıyor veya tehdit ediliyor.²⁶

Geleneksel olarak Suriyeli ailelerde evlilik toplumsal ilişkilerinin yaratılmasına ve sürdürülmesine yönelik bir araç. Evlilik, bireylerin olduğu kadar ailelerin de birliğini kutlar. Kişisel statü kanunu uyarınca, evliliğin bir şartı olarak, erkeğin din ve zenginlik bakımından evliliğin uzun vadeli bir birlik kurması ve istikrarlı bir aile sağlanması kapsamında “kadına eşit veya eşdeğer” olmasını gerektirir. Damadın bir gelinin erkek aile üyeleri için

Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi (devam)

ödeme yaptığı bir çeyiz, Suriye mahkemesi tarafından bir evlilik belgesinin verilmesi için bir ön şarttır.²⁷ Suriye'deki çatışma şehirleri ve köyleri tahrip ederken, sosyal ve ekonomik güvenlik ağları olarak görev yapan toplumsal bağlar kopmuş ve evlilik yolları değişmiştir. Kadınlar, çatışmanın başlamasından bu yana gördükleri değişikliklerden bahsettiler. Çatışmadan önce, güçlü sosyal ağlar ve kültürel ilişkiler ailelerin damadın itibarını ve geline ve aileye bakma kapasitesini teyit etmelerine olanak tanıyordu. Bu durum, gelinin görücü usulü evlikte tacize uğramaktan ve zarar görmekten korunmasına yardımcı oluyordu.

Şu anda, gelir ve iş güvenliğine dair pek az umut besleyen mülteci aileler, kendi toplumlarının dışından gelen, tanımadıkları adamları kabul ediyorlar ve çatışmadan önce yapmayacakları şekilde kız çocukları için daha düşük düzeydeki çeyizleri kabulleniyorlar. Suriye'nin kuzeyindeki bir kamptan 16 yaşındaki ergen bir kız şunları söyledi: "Erkekler evlenebiliyorlar çünkü artık çeyiz ucuz, sadece bir çadır." – Hawa, 16, Suriye. Aileler kız için resmi koruma sağlayan Şeriat mahkemelerine veya başka mahkemelere genellikle erişemiyor. Görüştüğümüz 18 yaşındaki ergen bir kız şunları söyledi: "Artık resmi bir evlilik sözleşmesi hazırlamadıkları veya evliliği belgelemedikleri için Suriyeli kızlar daha çok tacize uğruyor.

Hiç kimse [resmi evliliklere ihtiyaç duyan] Suriyeli kızların tacize veya istismara uğrama konusunda kendilerini korumaları veya bunu önlemeleri gerektiğini anlamıyor." – Fayza, Yaş 18, Bekar, Türkiye.

Layla, 38, LÜBNAN

“Kızların birçoğunu kocaları dövüyor. O [bir topluluk üyesi] daha 16 yaşında ve her gün dövülüyor... Allah bu kızların yardımcısı olsun. Kızlar evlenmemeli. Düşük yapıyorlar, dövülüyorlar, çok genç yaşta evlendiriliyorlar.”

Önceki raporlarda belirtildiği gibi, erken evlilik Suriyeli kızlar arasında yeni bir kavram değil?²⁸ Suriye'nin kişisel statü kanununun 17. Maddesine göre, Suriye'de evlenme yaşı erkekler için 18 ve kadınlar için 17 ve ayrıca 18. Maddede üç koşulun karşılanması halinde kızın yaşının 13'e indirilmesine yönelik bir istisna var: ergenlik, bir hakim onayı ve baba veya büyükbaba olmak üzere bir velinin izni. Burada yeni olan,

Bir gün eve geldiğimde babam annemle tartışıyordu, evlenmemin zamanının geldiğini söylüyordu. Kuzenimle evlenmemi, bir erkeğin koruması altına girmemi ve ailenin mali yükünü hafifletmemi istiyordu. Babama evlenmek istemediğimi – o adamı sevmediğimi ve annemin çok genç olduğumu düşündüğünü söyledim. Ancak bir haftadan kısa süre içinde evde beni çağırdılar ve bir Şeyhin babam ve müstakbel kocamla beklediğini gördüm. Orada derhal evlendirildim ve sonra – benim için büyük bir şok oldu ama bunu durdurmak için hiçbir şey yapamadım.

Büyük hayallerim vardı – moda tasarımcısı olmak istiyordum ama şimdi bu evliliğe hapsoldüm – benim için hapisane gibi. Okula gitmeme izin verilmiyor, moralim çok bozuk. İçimde neler olduğunu göz ardı ederdim ama tüm bu duygular birikiyor ve patlamaktan korkuyorum.

—**Sabeen, YAŞ 15, LÜBNAN**

Üstte : Suriye'li Mülteci Anne Ürdün Mülteci kampında ailesiyle birlikte yaşamaktadır.

kızların giderek daha erken yaşlarda evlenmelerine katkıda bulunan, çatışmayla ilgili güdülerdir. Bununla beraber, çatışmadan etkilenen ve ekonomik baskılarla karşılaşan Suriyeli aileler bu evlilikleri genellikle bir boşanma halinde bir kıza bir miktar koruma sağlayacak olan resmi bir kayıt veya diğer geleneksel mekanizmalar olmaksızın aceleyle yapılan evlilikler haline getirmiştir.

Kadınlar ve kızlar, IRC'ye azalan seçenekler ve kısıtlı kaynaklar nedeniyle erken evliliğin aileler için en uygulanabilir alternatif olduğunu söylediler. Aslında, bazı ergen kızların kendileri evlilikten hâlihazırda sahip olmadıkları özgürlük ve güvenlik seviyesini elde etmenin bir yolu olarak bahsettiler. Bu algının güçlendirilmesi, şu anda kızların evlerinden güvenli bir şekilde ayrılma kabiliyetlerine getirilen kısıtlamalar nedeniyle başka risklerle karşılaşan ergen kızların güvenliğine ve namusuna yönelik korkuyu büyütüyor. Ergen bir kız şunları söyledi: “Buraya ilk geldiğimde, okula geri dönmek istedim ama ailem artık gitmeme izin vermedi. Benim için endişeleniyorlardı ve evden çıkmamı istemiyorlardı.” – Rasha, Yaş 16, Ürdün Mülteci kızların güvenliğinden duyulan korku, evlerdeki ve çadırlardaki aşırı kalabalıklaşma, mali endişeler ve ev sahibi ülkede okula giden kızların faydalılığıyla ilgili olarak ebeveynlerin ve kızların kafalarındaki soru işaretleri nedeniyle artıyor. Örneğin, bu rapor için kadınlarla ve kızlarla görüşürken, ebeveynlerin ve kızların Lübnan ve Ürdün'ün önceden

Bana, YAŞ 42, ÜRDÜN

“Komşularımız, 13 yaşındaki kızlarını nişanladılar ve bu haberi aldığımında onlarla konuşmak istedim. Onlara [IRC] kadın merkezinde öğrendiklerimi anlattım – kızın fiziksel veya zihinsel açıdan olgunlaşmadığını, bu kadar genç yaşta evlendirilmenin kendisi için büyük bir dezavantaj olacağını söyledim. Kararlarını değiştirdiler ve nişanı bozdular – aslında babası o kadar rahatladı ki bu olayı herkese şeker ısmarlayarak kutladı. Artık annesi ve kızı bu merkeze geliyor. Kızı, sanki farklı bir insan gibi – kabuğundan çıktı – dışa dönük ve kendine güveniyor.”

Mülteci kızların güvenliğinden duyulan korku, evlerdeki ve çadırlardaki aşırı kalabalıklaşma, mali endişeler ve ev sahibi ülkede okula giden kızların faydalılığıyla ilgili olarak ebeveynlerin ve kızların kafalarındaki soru işaretleri nedeniyle artıyor. Örneğin, bu rapor için kadınlarla ve kızlarla görüşürken, ebeveynlerin ve kızların Lübnan ve Ürdün'ün önceden alınan eğitimi tanıyıp tanımayacağı veya tam tersi hakkında emin olmadıkları açıktı. Bu yanlış bilgi, ebeveynler arasında şüphelere yol açtı ve kızların Suriye'de okula gitmemelerine neden oldu. Bu faktörler, erken evliliğin gerekçelendirilmesini büyük oranda etkiledi. Kadınlar ve ergen kızlar ve ayrıca bazı durumlarda erkekler, başka seçenekleri olsaydı, bu erken ve zorla evliliklerin yer almayacağını veya en azından erteleneceğini söylediler. Suriye'de evlerinden edilmek, eğitimin önündeki engellerle birlikte, hiç şüphesiz erken evliliklere katkıda bulunuyor ve zaten hayatları tehlikeli bir şekilde zor olan ergen kızlara yönelik tehditleri artırıyor.

Ergen kızların güvenliğini sağlamanın bir yolu olarak görülen bu evlilikler birçok durumda bu kişilere karşı korunmasızlık hallerini ve riskleri artırırken, özellikle yürek parçalayan yoksulluk ve yerlerinden edilme güçlükleri bu yeni ilişkilerin üzerindeki baskıyı hiç şüphesiz artırıyor. Yeni evli kızlar, devam etmekte olan yerlerinden edilme, evliliğin zorluklarıyla ve evin bakımıyla başa çıkmaya ilişkin güçlükler, kocalarının veya kocalarının ailelerinin yüklediği fiziksel ve duygusal taciz ve ergenlerin hamileliğiyle ilişkili sağlık komplikasyonlarını kavrama güçlüğü dahil olmak üzere birçok zorlukla karşılaşır. Ergen bir kız çektiği acıyı bize şöyle anlattı: “Benim durumuma gelecek olursak, gerçekten çok genç yaşta evlendim [13 yaşımda]. Hamile kalmak

Suriyeli Mülteci Kadınların ve Kızların Bölgedeki Deneyimi (devam)

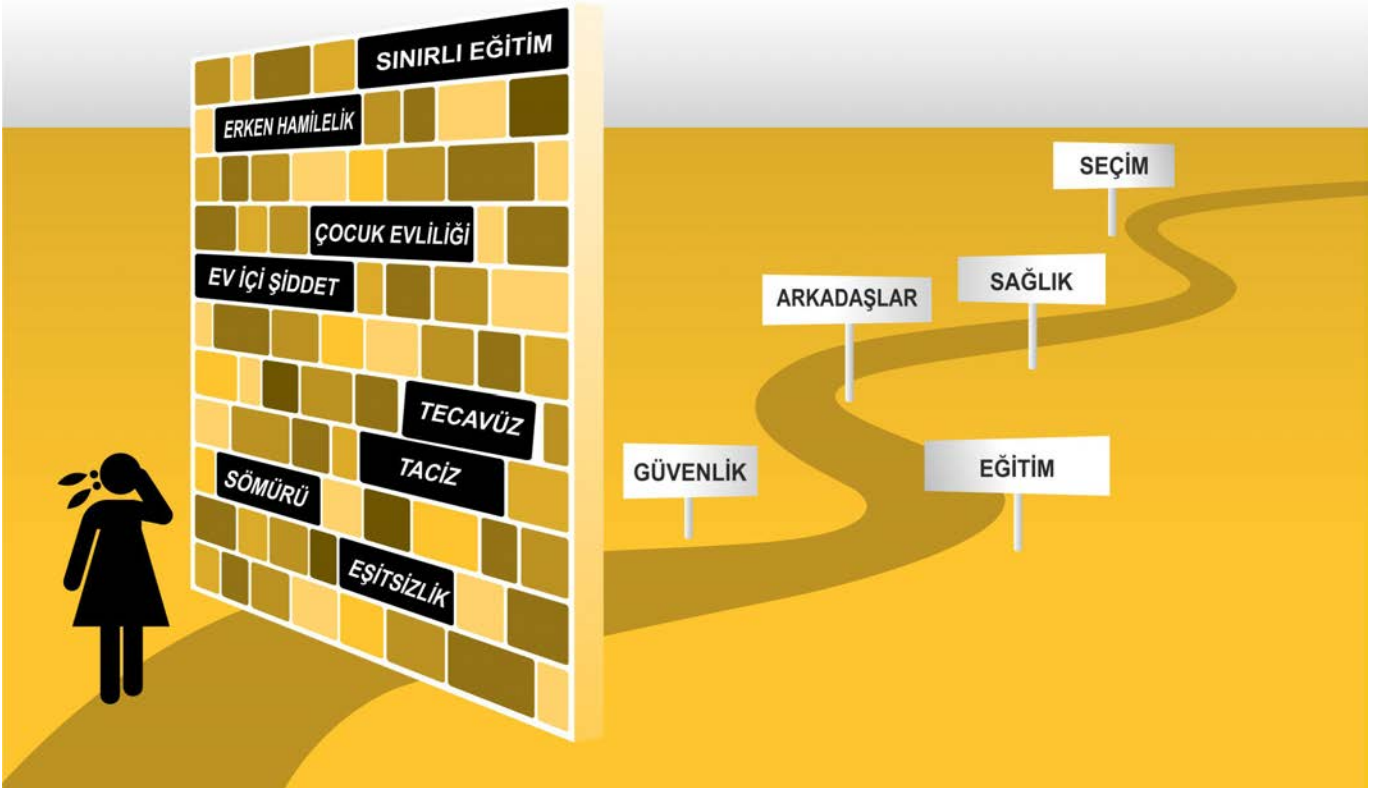
benim için çok zor. Bir çocuğumun olması gerçekten çok zordu; 5 kere düşük yaptım. Borç içindeyim çünkü hamile kalmak için enjeksiyona para ödedim. Kocam benden boşanmak istiyor.” – Zain, 18, Evli, Lübnan

Birçok durumda, evli kadınlar ve ergen kızlar bu zorlukların boşanma için bir gerekçe haline geldiğini ve evlerine geri gönderildiklerini söylediler. Boşanma, ailenin itibarına sürülen lekeyi temsil ettiği için kadına veya kıza yönelik şiddet artabilir ve sosyal hareketliliği daha da kısıtlanabilir. IC ile paylaşılan bu tür birçok vaka arasında, yerlerinden edilmiş Suriyellilerin yaşadığı bir kamptan gelen 16 yaşındaki boşanmış bir kız şunları söyledi: “Babam dışarıya çıkmama izin vermiyor çünkü boşandım ve namusumu korumam gerek. Dışarıya çıktığımda, yakındaki bir yere gitsem bile komşular bana acayip birisiymişim gibi bakıyorlar. Hakkımda hep kötü şeyler söylediklerini duyuyorum. Dışarıya çıkmak için ısrar edersem ağabeyim beni dövüyor veya bana hakaret ediyor.” Haya, 16, Suriye. ■

Liliane, YAŞ 47, ÜRDÜN

“Kızlarım üniversiteye gidiyordu fakat çatışma nedeniyle ve yerlerimizden edildiğimiz için hepsi eğitimlerini bırakmak zorunda kaldı. Çalışmıyorlar. Ben de çalışmıyorum. Fakat kendimi hiçbir şey için satmam ve kızlarımı da hiçbir şey için satmam. Kızlarım özellikle istismardan korktuğum için çalışmıyor – her birisinin talibi var ama hepsine şunu söylüyorum – ailemi satmam. Onları [yardım] dağıtımlarına bile götürmüyorum çünkü onlara saygısızca davranılıyor.”

Engeller Duvarı: genç kızların geleceğini kovalıyor.

Karmaşık fakat Zorlu olmayan bir Sorun: Kadınlar ve Kızlarla Çözüm Yönelik Ortaklık Kurmak

“Kadının bir becerisinin olması bir silahtır. Bağımsız kalmasına, kendisini ve ailesini korumasına olanak tanır.”
—Yana, YAŞ 65, ÜRDÜN

Kadınların ve kızların karşılaştığı birçok soruna değinmek için farklı ajanslar tarafından adımlar atılmıştır. İki örneğe göre, Lübnan'da, UNFPA ile UNICEF sağlık personelinin şiddetten hayatta kalanlar için cinsel saldırı hakkında klinik bakımı konusundaki eğitilmesini desteklemiştir. Hem Ürdün hem de Lübnan'da, vaka yönetimi ve Hayatta Kalan Çocuklar için Bakım konularında ajans içi eğitimler yer almıştır. Bu adımlar, asgari standartların karşılanmasına yöneliktir ama kadınların ve kızların belirttikleri ihtiyacın boyutunu ve kapsamını karşılamak için daha fazla uygulayıcı kuruma, koordine çabaya ve sorumluluğa ihtiyaç vardır.

Kadınların ve kızların bize halihazırda işe yaradığını söyledikleri yaklaşımlardan bazıları aşağıdaki gibidir. Kapsamlı olmamakla birlikte, bunlar, IRC'nin kadınların programlama sırasında istediklerine cevaben işe yaradığını gördüğü örneklerdir.

Güvenlik Denetimleri

Kadınlar ve kızlar kendi güvenlikleri konusunda söz sahibi olmak istediklerini ve belirledikleri risklerin azaltılması için insanların harekete geçmelerini istediklerini net bir şekilde söylediler. Güvenlik Denetimi, kadınların ve kızların sesleriyle programlama kararlarının yönlendirilmesini sağlamanın yollarından biridir. Bir Güvenlik Denetimi, kadınların ve kızların kendilerinin risk olarak belirledikleri topluluk (kamp, gayri resmi yerleşim veya şehirlerdeki mahalle) içindeki konuları belirlemenin ve müdahale etmenin hızlı bir yoludur. Bu tek sayfalık araç, kadınlar ve kızlarla birlikte kullanılır ve şu gibi sorunları içerir:

- Toplum içinde açık okullar var mı? Varsa, bu okullara erişim güvenli mi ?
- Gece aydınlatması mevcut mu? Mevcutsa, her gece çalışıyor mu?
- Dışarıdaki tuvaletler, su alma yerleri ve sağlık makamları iyi aydınlatılıyor mu ve güvenli erişilebilir durumda mı?

Risk azaltma çabalarının nerelere odaklanması gerektiğini ve bu çabaların işe yarayıp yaramadığını belirlemek için hızla ve birçok noktada vakitlice yapılabilir. IRC, programlamanın tümünde Güvenlik Denetimlerini kullanır, örneğin, Şubat 2014'te IRC Ürdün'deki Zaatarı kampında bir Güvenlik Denetimini yönetmiştir. IRC, kadınların ve kızların belirledikleri kritik riskleri kamp yönetiminin dikkatine hızla sunabilmişti. Ayrıca, IRC, belirlenen risklere hızla değinmek

amacıyla dışarıdaki tuvaletlere kilit takmak gibi temel güvenlik “ekipmanlarını” sağlayabilmişti.

Topluma Dayalı Güvenlik Planlaması

Lübnan'da, güvenlik denetimi kavramı, Topluluğa Dayalı Güvenlik Planlaması kavramı şeklinde atıfta bulunulan daha uzun ve daha kapsamlı bir egzersize başarıyla dönüştürüldü. Daha içerikli olan bu süreç, kadınların ve kızların topluluk içinde karşılaştıkları riskleri belirlemek ve topluluğa dayalı müdahaleler için plan yapmak amacıyla ergen kızlar, yetişkin kadınlar ve yetişkin erkeklerle ayrı ayrı gerçekleştirilir.

- **Toplum haritasının çıkarılması** – ergen kızlar ve yetişkin kadınlarla ayrı ayrı gerçekleştirilir. (IRC'nin Acil Durumda Müdahale ve Hazırlıklılık Araç Takımını benimseyen araçlar kullanılır)²⁹
- **Toplum haritasının erkeklerle birlikte çıkarılması** – topluluk diyalogu veya odak grubu tipinde bir faaliyete uyarlanmıştır çünkü erkekler bu tip bir tartışmaya katılıma konusunda kadınlarla ve kızlarla birlikte kullanılan diğer metotlara göre daha meyilliydi.
- **Güvenlik planlaması** – en çok risk altında olan gruba veya popülasyona (ergen kızlar, yetişkin kadınlar ve erkekler) öncelik vermek için her bir gruba ayrı ayrı gerçekleştirilir. Bu, katılımcıların daha güvenli bir topluluk oluşturma ve daha güvenli olan bu toplum içinde kendi rollerini yaratma yönündeki seçenekleri enine boyuna düşünmelerine yardımcı olan bir dizi sorunun çevresinde yoğunlaşır.
- **Temel güvenlik “ekipmanının” sağlanması** – dışarıdaki tuvaletler için kilitler, işaret fenerleri ve topluluk güvenlik planlarının uygulanmasını desteklemeyi amaçlayan diğer materyaller.³⁰

Hızlı Güvenlik Denetimleri veya Topluluğa Dayalı Güvenlik Planlamasındaki en alakalı nokta, kadınların ve kızlarının seslerinin, risklerin ve çarelerin belirlenmesi konusundaki merkezietidir. Belirlenen risklerin çözümleriyle ilgili olarak kadınlarla ve kızlarla ortaklaşa ve ivedilikle harekete geçilmemesi halinde bu yaklaşımların hiçbirisi etkili olmayacaktır.

Nakit Yardımı

Tüm dünyada kadınlar bize ekonomik kaynaklara erişimin ve bunları kontrol etmenin güvenliklerinin önemli bir kısmını oluşturduğunu sürekli söylüyorlar ve aynısını Suriyeli kadınlardan da işitiyoruz. Nakit yardımı, IRC'nin acil durumlara müdahalesinin

Kadınlara ve Kızlara Güvenlikleri Hakkında Sorular Sorsak Neler Olabilir Lübnan'da bir Vaka Çalışması

Kuzey Lübnan'daki gayri resmi bir yerleşim biriminde haftada bir psikososyal faaliyetlerde bulunmaya başladıktan dört hafta sonra, Kadın Koruma ve Güçlendirme (WPE) mobil ekibi, bu yerleşim biriminde yaşayan kızlarla birlikte bir topluluk harita çıkarma egzersizi gerçekleştirdi.

Grup konuşması sırasında, kızlar, bu yerleşim biriminde dışarıda bulunan bir grup tuvaletin güvenli olmadığını belirttiler ama bu tuvaletlerin güvenli olmama sebebiyle ilgili ayrıntılara girmek istemediler. Bu konuşmadan neredeyse hemen sonra, üç kız öne çıktı ve IRC sosyal hizmet görevlisiyle özel olarak görüşmek istedi. Sosyal hizmet görevlisi, Cinisyete Dayalı Şiddet (GBV) kurbanı olmayanlarla ilgilenme konusunda özel olarak eğitilmişti. Kızların üçü de tuvalete gittiklerinde aynı adamın cinsel saldırısına uğradığını ayrı ayrı anlattı. Kızlardan hiçbirisi, başka bir kişinin de aynı ortamda aynı şiddeti gördüğünün farkında değildi ve üçü de failden çok korkuyordu çünkü kendisi topluluk içinde güçlü bir kişiydi. IRC sosyal hizmet görevlisi, daha sonra aynı yerleşim biriminde yaşayan yetişkin bir kadından da dördüncü kere aynı ifşayı duydu.

Bireysel güvenlik planları vaka yönetimine erişim sağlayan her bir kızla birlikte oluşturuldu ancak bu yerleşim birimindeki tüm çocukların, ergen kızların ve kadınların büyük bir cinsel saldırı tehdidi altında olduğu ve başka saldırıların önlenmesi için daha geniş önlemlerin devreye sokulması gerektiği açıkta. Bir "topluluk haritasının çıkarılması" egzersizi yoluyla topluluğun tümüyle beraber çalışıldığı için topluluktaki erkekler, kadınlar ve erkekler arasında belirli hareketlere yönelik anlaşma sağlandı. Kadınlar ve kızlar için tuvaletlerin tümüne kilit takmanın ve işaret fenerleri sağlamanın yanında, IRC'nin Kadınları Koruma ve Çocukları Koruma ekipleri, bu bölgede yaşayan ergen kızların tümüyle birlikte toplu bir güvenlik planlama egzersizi gerçekleştirdi. Bu egzersiz sırasında, kızlar tek başlarına gitmemek için tuvaleti ne zaman ziyaret etmek isterlerse birbirlerini arama ve saldırıların çoğunun meydana geldiği tek bir tuvaleti kullanmama konusunda anlaştılar. Saldırıların büyük bir çoğunluğu gece meydana geldiği için karanlıktan sonra tuvalete giderken bir yetişkinden kendilerine eşlik etmesini istemeye karar verdiler. Tuvaletler için kilit talep ettiler ve kamp içinde herhangi şüpheli bir

Üstte : Kadınlar, Suriye'li Mülteci kadın ve kızların biraraya gelerek birbirlerine destek oldukları IRC'nin Lübnan'daki Kadın Merkezinde birbirlerinin ellerine kına yakarken .

duruma dikkatleri çekmek için çıkaracakları bir uyarı sesi üzerinde anlaşmaya vardılar. IRC, gerekirse dikkat çekmeleri amacıyla kızlar için kilit ve ayrıca düdük ve işaret fenerleri tedarik etti.

IRC'nin Kadınları Koruma ve Güçlendirme ve Çocukları Koruma personeli, kızların yerleşim yerlerinden ayrılmasına ve destek ağlarını genişletmelerine olanak tanımak amacıyla köy bölgesinde ergen kızlar için bir dizi faaliyet de düzenledi. "İyi dokunma" ve "kötü dokunma" hakkındaki tartışmaları kapsayan bu faaliyetler, kararlılık egzersizleriyle kısa süre içinde tamamlanacaktır. Kadın Koruma ve Güçlendirme (WPE) ve Çocuk Koruma ekipleri ayrıca çocuklarıyla açık iletişimin önemini vurgulamak amacıyla hem anneleri hem de babaları kapsayan üç adet olumlu ebeveynlik becerileri oturumuyla birlikte çalıştı ve bunları gerçekleştirdi çünkü ergen kızlar ebeveynlerinin kendilerini bu saldırılar nedeniyle suçlamalarından çok korktuklarını belirttiler. Bu, IRC ve Kadın Koruma ve Güçlendirme (WPE) ekibi için özellikle topluluktaki erkeklerle etkileşim içine girme ve onlarla bir güven ilişkisi kurma konusunda ilk fırsatı verdi.

önemli bir özelliği olagelmıştır. IRC Güvenlik Denetimleri ve Topluluğa Dayalı Güvenlik Planlaması sonucunda, nakit yardımı kadınlara ve kızlara yönelik birden çok riskin azaltılmasına yönelik bir müdahale olarak tanımlandı. Bu müdahalenin kadınların ve kızların güvenliğini ve huzurunu etkileme şekillerinden bazıları şöyledir: ailelerin kentsel alanlarda kira ödemelerine olanak tanımak, ev sahiplerinin cinsel tacizini ve erken evlilik vakalarını önlemek ve kadınların ve kızların mülteci kuponlarında yer almayan adet dönemi için hijyen malzemeleri almalarına izin vermek.

IRC'nin kısa süre önce tamamladığı UNHCR Lübnan'da kış mevsimi için yardım programı üzerindeki etki değerlendirmesinde, bu rapor için özellikle ilgili iki kilit bulgu yer alıyordu.³¹ Birincisi, Suriyeli mülteci çocukların Lübnan'daki devlet okullarına gitmeleri için resmi okul ücretleri gerekmemekle birlikte, Suriye'lilerin okula gidip gelirken ulaşımının sağlanması ve ayrıca kitaplar ve engelleyici olabilen diğer malzemeler için ödeme yapmaları gerekiyor. Bu nedenle, nakit yardımı, çocukların okula erişimlerinin geliştirilmesi üzerinde birçok etkiye sahip olabilir, özellikle: gerekli eğitim masraflarını karşılamaya yönelik kabiliyetlerin artması ve çocukları para kazanmaya gönderme gereksinimlerinin azalması. Bu

Delphine, YAŞ 41, ÜRDÜN

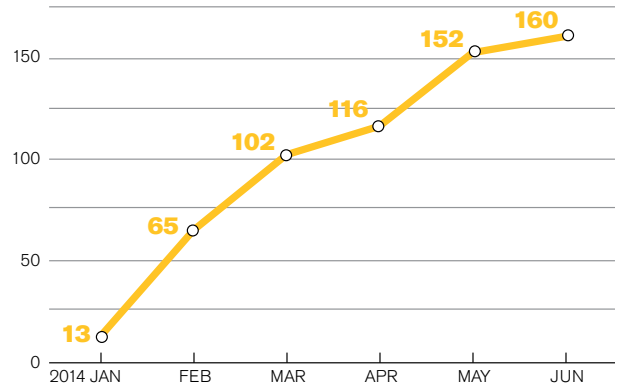
“Suriye’li kadın özgürdür; sorumluluk sahibidir. Evde erkek gibi oluruz, engellerden korkmayız. Hayat bizimle büyük oyun oynuyor.”

programlar, ergen kızların eğitime erişimlerini arttıran ve karşılaştıkları özel engellere değinen şekillerde sunulabilir.

Bu raporla ilgili olarak bu değerlendirmedeki ikinci bulguya göre, hanede artan nakit miktarı, hane içi tartışmaları arttıran stresi azaltmaktadır. Bu bulguyla birlikte, bu ankete birincil derece yanıt verenlerin %85’inin erkek olduğu ve soruların hane içindeki şiddete yönelik hazırlanmamış olmasıdır. Birden çok ülke değerlendirmesi yoluyla, IRC’nin Kadınları Koruma ve Güçlendirme (WPE) programları, nakit yardımını kadınlar ve erkekler için tartışma gruplarıyla birleştirmenin kadınların mali kaynaklara erişimlerine ve bu kaynakları kontrol etmelerine katkıda bulunduğunu tespit etti. Örneğin, Türkiye’deki IRC aylık 150 dolar düzeyinde ödemelerle

IRC ÜRDÜN’e rapor edilen Kadınlara karşı şiddet vakaları

10 kadından yalnızca 1 kadın karşılaştığı şiddeti bildirmiş ya da paylaşmıştır.

IRC, evrensel olarak kaliteli ve güvenilir hizmetler sunulduğunda vakaların raporlanmasında artış gözlemlemektedir. Bu rapordaki vakaların bildirilmesindeki artış IRC’nin hizmetlerindeki artış ve kadın ile kızlara ulaşmasıyla sağlanmıştır.

Solda : Suriye’li kadın Ürdün’deki Mülteci kampında küçük kızıyla birlikte Karavan’a bakarken

Karmaşık fakat Zorlu olmayan bir Sorun (devam)

kırılgan hanelere nakit transferlerini kolaylaştırıyor. Bu haneler, finansal konularda daha eşit bir şekilde karar verilmesine ve bunların yol açabileceği aile içi şiddet riskinin azaltılmasına yardımcı olmak için IRC'nin cinsiyet tartışma grubu müfredatına katılma fırsatına sahiptir.

Topluma Dayalı Eğitim (CBE)

Lübnan'da, IRC, diğer eğitim hizmetlerine ulaşamayan ve okula gitmeyen hassas 8.500 Lübnan'lı ve Suriye'li çocuk için Topluma Dayalı Eğitim programları gerçekleştirmektedir. Topluma Dayalı Eğitim, kızları güvende ve okulda tutmanın güvenli bir yolu olarak kendini gösterdi. Topluma Dayalı Eğitimin (CBE) esnekliği, IRC'nin öğrenme yerlerini, malzemelerini ve öğretme tekniklerini kızların güvenlik ve danışma ihtiyaçlarının karşılanması için uyarlamasına olanak tanır. Örneğin, topluluklar, Topluma Dayalı Eğitim (CBE) sahalarının yerlerine karar verilmesinde ve taciz vakalarının bildirilebildiği ve bunlarla ilgili olarak ivedilikle harekete geçilebildiği sistemlerin oluşturulmasında önemli bir rol oynar.

Güvenli Alanlar

Suriye bölgesinde, IRC, Kuzey Suriye, Türkiye, Irak, Lübnan ve Ürdün'de 20'den fazla Kadın ve Kız Merkezini desteklemektedir. Bu Merkezler, mülteci olan, yerlerinden edilen veya ev sahibi topluluktan olan kadınlar ve kızlar için "güvenli alan" görevi görür. IRC Merkezleri, yerlerinden edilme travmasıyla başa çıkılmasını ve kadınların ve kızların topluluğa dayalı koruma mekanizmalarını destekleme konusundaki dirençlerinin temelini oturtulmasını

desteklemek için kadınlar ve kızlar arasındaki ağları gayri resmi bir şekilde güçlendirmeye odaklanan güvenli bir alandır. IRC, güvenli alanda kadınlar ve kızlar tarafından tasarlanan, bilgi sağlanan ve yönlendirilen beceri eğitimleri, bilgilendirme oturumları, yaygın eğitim, üreme sağlığı dersleri ve iş eğitimleri şeklinde geniş bir yelpazeye yayılan grup faaliyetlerini destekler. Bu Kadın Merkezleri, fiziksel ve cinsel şiddetten kurtulabilenler için giriş noktaları görevi görür ve bu merkezlerde şiddetten sonra hayatta kalmalarına ilişkin lekelemeye maruz kalmazlar ve dolayısıyla yardım arama davranışı desteklenir. Kurtulanlar, olanları gizli bir şekilde bildirebilirler ve danışma ve sağlığı da kapsayan hizmetlere erişebilirler.

Kapsama ve kaynaklara dayalı olan bu merkezler, bu merkezler kadınlar ve kızlar için ayrılmıştır ve aynı merkez içinde yaşa uygun hizmetler ve destek mevcuttur. Suriye'de, her ay yaklaşık 150 kadın ve kız IRC'nin desteklediği Kadın ve Kız Merkezlerine gelir. IRC, Irak'ta iki merkezin çalıştırılması hususunda yerel bir ortağı destekler – birisi Domiz Kampında ve diğeri Gawilan Kampında. 2013 yılında, Ürdün'de 11.000'den fazla kadın ve kız IRC'nin desteklediği faaliyetlere veya hizmetlere katıldı. Lübnan'da, sadece ulaşım masrafına değil, aynı zamanda kadınların ve kızların hareketliliğini sıklıkla sınırlandıran güvenlik sorunlarına ilişkin engellerle başa çıkmak için IRC güvenli alanlarına gidiş ve geliş için ulaşım sağlar. Kadınlar ve kızlar, bize bu alanlar olmasaydı birçok kadının ve kızın hiçbir yere gitmelerine izin verilmeyeceğini söylediler. ■

IRC raporunun sonuçlarını ve bunların uluslararası toplulukla paylaşıldığını duyan kadınların verdikleri yanıtlar şöyledi:

“Birileri bizi işittiği için mutluyum. Karşılaştığımız sorunlarla herkesin karşılaştığını hissediyorum ve bu durum bana yardımcı oluyor – sadece ben değilmişim. Bu sorunlarla hep birlikte karşılaşıyoruz.” —LAYAL, YAŞ 32, ÜRDÜN

“Kadınlarla beraberken daha çok birlik içinde hissediyorum.” —SARA, YAŞ 39, ÜRDÜN

“Bana güç veriyor. Artık bu sorunlarla başa çıkabileceğimi hissediyorum. Bu kadınların hepsi güçlü – o halde ben de güçlü olmalıyım. O da aynı acıyı çekti ve üstesinden geldi – dolayısıyla bunu ben de yapabilirim.” —LIMA, YAŞ 32, ÜRDÜN

Sonuç

“Suriyeli bir kadın, çalışmaktan hoşlanan, üretken olan, güçlü bir karaktere sahip, engellerle karşılaştığında onlarla başa çıkabilen birisidir. Genellikle çalışkandır ve iş yapar.”

Hadeel, YAŞ 44, ÜRDÜN

Üstte: Suriye’li Mülteci Kadın ve kızı Ürdün’de küçük evlerinin önünde ayakta beklerken.

Kriz zamanında, özellikle silahlı çatışma sırasında kadınlara ve kızlara yönelik şiddete gösterilen ilgi, son on yılda arttı ve artık bu ilginin Suriyeli kadınların ve kızların hayatlarında daha fazla değişikliğe yol açmasının zamanı geldi. IRC’nin Suriye’de yerlerinden edilmiş kişilerle Irak, Lübnan, Ürdün, Türkiye ve Suriye’de edindiği deneyimlere ve Suriyeli kadınların, kızların ve erkeklerin seslerine dayalı olarak, bu rapordaki bölgesel tavsiyeler, fon sağlama yerine kadınların ve kızların kriz zamanında huzurunu korumak için uluslararası toplumun çalışma şeklinde yapılacak radikal bir değişikliğe en önemli çözüm olarak çağrıda bulunur.

Bunun anlamı, kadınları ve kızları mevcut programlara “uymak” zorunda olan bir nüfus olarak düşünmek değil, bundan ziyade kadınları ve kızları, seslerinin ve deneyimlerinin ihtiyaçlarını karşılayan programları yönlendirdiği bir nüfus olarak görmektir. Tipik bir şekilde kırılganlıklarıyla tanımlanan bir nüfustan günlük katkılarının tanındığı ve bunlara değer verildiği bir nüfusa geçiş yapmaktır. Kadınların ve kızlarının gücünün ve direncinin şiddete ve baskıya katlanmakla tüketilmemesini, bunun yerine

topluluklara ve ülkelere katkıda bulunmak için kullanılmasını sağlamalıyız. Bu paradigmanın değiştirilmesi sayesinde, kadınlar ve kızlar güçlerine ve dirençlerine ve ayrıca güvenli ve onurlu bir şekilde topluluklara ve ülkelere katkıda bulunmaya yeniden odaklanabilirler. Bu durum, ulaşılmaları zor olsa bile ve özellikle ulaşılmaları zor olduğu için kadınların ve kızların aktif katılımını gerektirir. Kadınlara ve kızlara karşı sorumluluk sergileyen hareketlerin isteğe bağlı değil, esas olmasını gerektirir. Bunun anlamı, onlar ve sağladığımız yardım arasında duran şiddete değinmekle sorumlu olduğumuz anlamına gelir. Bu rapor, acilen dikkat edilmesi gereken sekiz adet harekete yönelik tavsiyeyi düzenler. Suriyeli kadınlar nelere ihtiyaç duyduklarını bize anlattılar: Dinliyor muyuz? BM Kuruluşları, ev sahibi ülkelerin hükümetleri, bağışçılar ve insani yardım örgütleri için sekiz bölgesel tavsiye aşağıdaki gibidir. Bunları ülkelere özgü tavsiyeler izler. Tavsiyelerini tümü, korumayla ilgili tehditlere değinirken, uluslararası insani standartların tanımladığı şekilde temel ihtiyaçların karşılanması yönündeki anlayışa dayalıdır. ■

“Artık daha güçlüyüm.”

İlk yıl kampta kaldım, moralim çok bozuktu – yaşam koşullarıyla ve aileme iyi bakıldığından emin olmaya çalışmakla başa çıkmaya uğraşıyordum. Fakat bir gün kendime şöyle dedim – bununla başa çıkmaya mecburum. Devam etmek ve yeniden inşa etmek zorundayım. Zihniyetimi tamamen değiştirdim ve gerçekten çok çalıştım – bir iş bulabilecek kadar şanslıydım ve Suriye’de mahvolan dikiş işimi yeniden inşa etmeye başladım. Tasarruf yapmayı ve bir dikiş makinesi almayı becerdim ve şimdi siparişlere yetişemiyorum.

Kendimi bir aktivist olarak görüyorum – ille de siyasi bir aktivist olarak değil ama dışarıya çıkıp başkalarına yardım ediyorum – kampta bile. Biraz tıp eğitimi aldığım için etrafta dolaşp hasta veya yaralı var mı diye bakıyorum – ayrıca bazen doktorlara ve acil müdahale çalışanlarına yardımcı oluyorum. Sürekli mücadele ettim ama hayatım için birçok şey istiyorum. Kız çocuklarımın okulu bitirmelerini istiyorum. İşimi büyütme istiyorum. İstikrar istiyorum. Ve bunları yavaş yavaş gerçekleştiriyorum.

—Dalal, YAŞ 38, ÜRDÜN

Bağışçılar, BM Kuruluşları , Ev Sahibi Ülke Hükümetleri ve İnsani Yardım Örgütleri İçin Bölgesel Öneriler

Kadınların ve kızların sesleri insani yardım hareketini yönlendirirken kilit bir kuvvet olmalıdır

Kadınlarla ve kızlarla istişarelerde bulunmak, daha fazla katılıma ve tesire sahip etkili programlara yol açar. Kadınların ve kızların sesleri, ihtiyaç değerlendirmelerine, program tasarımına, uygulamaya ve ölçümlere dahil edilmelidir. İnsani yardım örgütleri, BM ajansları, ev sahibi ve bağışçı hükümetler, önceliklerinin “Hareket Çağrısı” Bildirisine uygun şekilde tüm insani hareket unsurlarını bildirmesini sağlamak için kadınların ve kızların seslerini dahil etmelidir.³²

Kadınlar ve kızlar cinsiyete dayalı şiddetten uzak tutulmalıdır

BM, İnsani Ortamlarda Ajans İçi GBV Önlenme ve Müdahale Etme Daimi Komisyonu Kılavuz İlkelerinde belirtilen şekilde asgari standartların uygulanmasına ilişkin bölgesel, gerçek zamanlı bir değerlendirme yaptırmalıdır. Bu değerlendirme, insani hareketin – sığınma, saha planlama, gıda dışındaki maddelerin dağıtılması, eğitim, su ve temizlik, sağlık, değerlendirme, izleme ve koordinasyon – kadınların ve kızların her gün karşılaştığı riskleri azaltma derecesini ölçmelidir. Bulgular, kadınların ve kızların belirlediği konulara değinmek için zaman kısıtlamalı hareketleri bildirmelidir.

Kadınlar ve kızlar güvenli ve kolay bir şekilde kaydedilebilmeli ve hizmetlere erişebilmelidir

UNHCR ve ev sahibi hükümet programları, hem kamplarda hem de şehir ortamlarında yardıma ve hizmetlere bağımsız bir şekilde – evin reisine bağlı olmaksızın – erişebilmeleri için bireysel kaydı tüm kadınlar ve kızlar için erişilebilir hale getirmelidir.

Cinsiyete dayalı şiddetten kurtulanlar derhal, nerede ve ne zaman ihtiyaç duyarlarsa uygun bir şekilde bakım görmelidir

Kurtulanlar, potansiyel HIV bulaşmasını ve istenmeyen hamileliği önlemek için 72 saat içinde bakıma erişmelidir. Aşağıdaki önlemler bu amaca ulaşma açısından elzemdir:

- BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri**, kurtulanlar için hizmetlere güvenli giriş noktaları

sağlamalıdır. Bunun anlamı, kampların dışı ve şehir merkezleri dahil olmak üzere mobil hizmet verilmesini hızlandırmak ve kadınlar ve kızlar için tasarlanmış yaşa uygun güvenli alanlar oluşturmaktır.

- Ev sahibi ülkeler, BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri**, erişilebilir, kapsamlı sağlık hizmetleri sağlamalıdır. Bu, tüm sağlık tesislerinin ve mobil ekiplerin cinsel saldırılardan kurtulanlar için klinik bakımı dahil olmak üzere cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında eğitilmesini sağlamayı içerir.

- Ev sahibi ülkeler, BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri**, Cinsiyete Dayalı Şiddetten (GBV) kurtulanlar için erişilebilir hukuki danışmanlık ve tavsiye sağlamalıdır

Ergen kızlar güvende olmalıdır ve programlar karşılaştıkları benzersiz risklere özel olarak hazırlanmalıdır

Bağışçılar, BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri, kızlar için fırsatlar yaratmaya ve erken ve zorla evlilik dahil olmak üzere şiddet deneyimlerine yanıt veren hizmetler sunmaya odaklanan programlar geliştirmeli ve uygulamalıdır. Kızların özel ihtiyaçlarına hitap eden entegre programlar, güvenli alanlar ve hayat becerisi fırsatlarının, kızlar ve aileler için ekonomik imkanların ve ebeveynler ile hastabakıcılar arasında bilgi paylaşımı ve beceri oluşumunun sağlanmasını kapsar.

Ergen kızlar güvenli, alakalı ve kaliteli eğitime erişmelidir

Güvenli öğrenme fırsatlarına erişim, kızların hem cinsel istismardan, suiistimalden ve şiddetten uzak kalmalarını hem de onlara kendi güvenliklerini ve geleceklerini desteklemek için ihtiyaç duydukları temel nitelikteki becerilerin kazandırılması için elzemdir.

Bağışçılar, BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri, ergen kızların eğitime erişimlerine ve okula devam etmelerine ilişkin özel ihtiyaçlarına ve karşılaştıkları engellere hitap etmeli ve bunu aşağıdaki şekillerde yapmalıdır:

- Kızların okula güvenli ve emniyetli bir şekilde ulaşmalarını, güvenli öğrenme çevrelerini ve hayatta sağlıklı seçimler yapabilmeleri için gereken akademik ve sosyal ve duygusal beceriler arasında bir denge kurulmasını sağlayarak.
- Ebeveynlerin, hastabakıcıların ve kızların akredite eğitim imkanları hakkında doğru bilgilere

Öneriler (devam)

sahip olmalarını sağlayarak. Esnek, mülteci topluluklara yakın ve mümkün olan yerlerde Suriyeli öğretmenlerin görev yaptığı ve akredite olmuş veya akredite ya da örgün eğitim veya geçim kaynağı imkanları sağlayan yolları arttıran yaygın eğitim imkanları yaratmak.

Aile içi şiddet deneyimi olan kadınlar ve kızlar bu soruna hitap eden insani hareketten faydalanmalıdır

- BM Kuruluşları , aile içi şiddetin kadınların ve kızların korunması bakımından mutlak bir tehdit olduğu yönündeki anlayışa göre hareket etmeli ve buna müdahale eden ve bunu önleyen programları desteklemelidir. Ajans içi çabaları yönlendiren BM ajansı planları ve politikaları dahil olmak üzere kilit insani stratejilerde ve rehberlikte bir koruma konusu olarak aile içi şiddetin yeni bir çerçeveye oturtulması.

- BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri, sağlık, gıda, güvenlik, nakit yardımını ve diğer yardım programlarını, bu programların faydalarına erişim konusunda kadınların ve kızların karşısındaki önemli bir engel olarak aile içi şiddete hitap eden spesifik önlemlerle birleştirmelidir.

Kadınlar ve kızlar cinsel istismara ve tacize maruz kalmamalıdır

UNHCR, ev sahibi hükümetler ve insani yardım örgütleri, Cinsel İstismardan ve Suiistimalden Korunma (PSEA) mekanizmalarını izlemeli ve koordine etmeli ve ayrıca yardım kuruluşlarının aşağıdakileri içeren çok yönlü mekanizmaları benimsemesini sağlamalıdır: (a) PSEA'ya ilişkin yardım ve hizmet sağlayan personelin eğitilmesi, (b) kurumsal PSEA davranış kurallarının devreye sokulması ve uygulanması, personelin ve mültecilerin cinsel istismarı ve tacizi etkili bir şekilde bildirmelerinin sağlanması; (c) istismarın nasıl bildirilmesi gerektiğiyle ilgili olarak mültecilere bilgi verilmesi ve (d) PSEA mekanizmalarının uygulanması için yerel ortaklarla birlikte çalışmak. ■

Altta : Mülteci aile, Irak Domiz Kampında çadırlarında kahvaltı hazırlarken.

Ülkelere Özgü Sayfalar

SURİYE

Suriye'nin kuzeyinde, IRC, yerlerinden edilmiş ve ev sahibi topluluktaki kadınlar ve kızlar için sekiz güvenli alan sayesinde kadınlar için koruma ve güçlendirme hizmetleri sağlar. İki valilikteki altı kampta ve 11 toplulukta çalışmak suretiyle, Kadınlar Merkezindeki faaliyetler halihazırda 12 tam zamanlı personel ve 32 gönüllü tarafından uygulanmaktadır.

Ocak 2014'ten bu yana, toplam 15.699 kadına ve kıza IRC'nin işlettiği sağlık klinikleri yoluyla hizmet verildi; 1.200'ünden fazlası için psikososyal destek, dinlenme ve eğitim faaliyetleri ve kurtulanlar için destek hizmetleri sağlandı. Birçoğu her gün olmak üzere ayda 100-150 kadın ve kız, IRC'nin desteklediği merkezlere geliyor ve gönüllüler, engelli ve sınırlı hareket edebilen kadınlar için evde hizmet veriyor.

UNHCR:

Kadınların ve kızların korunmalarını ve Suriye'de insani yardıma erişimlerini iyileştirmelidir. 2165 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı uyarınca, UNHCR programlama boşluklarını belirlemeyi ve koruma programlarını arttırmayı amaçlayan çabaları koordine etmeli ve Suriye'nin tümünde kadınların, kızların ve cinsiyete dayalı şiddetten kurtulanların özel ihtiyaçlarına hitap etmek için yardım ajanslarıyla ortaklaşa çalışmalıdır.

Bağışçılar:

BM'nin Suriye bölgesel müdahalesine yaptığı çağrılara verilen desteği yükseltmeli ve kaynak paylaşma çabalarını arttırmalıdır.

- BM'nin Suriye içinde ve mültecilere yanıt vermek için yaptığı çağrılara verilen desteği arttırmalıdır ki bunların halihazırda %50'sinden azı için fon sağlanmaktadır. Bu çağrılar yoluyla korumaya ve cinsiyete dayalı şiddet programlarına öncelik vermek suretiyle, kadınlar ve kızlar için hizmetlere erişim artırılabilir ve şiddet riskleri azaltılabilir.
- Örgün eğitime erişemeyen kızlar için alternatifler temin etmek amacıyla Suriye içindeki eğitim imkanlarına yönelik fonları arttırmalı, orta öğretimin ve ayrıca hızlandırılmış öğrenme programlarının ve mesleki eğitim fırsatlarının sağlanmasına odaklanmalıdır.

İnsani Yardım Örgütleri:

- Cinsiyete Dayalı Şiddet Sorumluluk Alanı ve HLG ile birlikte ülkenin tümündeki kadınlara ve

kızlara hizmet sağlayan uluslararası ve Suriye'li örgütlerle beraber uzun vadeli bir kapasite artırma planı geliştirmelidir.

- Küresel Sağlık Kümesiyle ortaklaşa bir şekilde, tüm tıbbi hizmet sunucularının kapasitesini cinsiyete dayalı şiddete müdahale temelinde geliştirmelidir. Bu önlem, klinikte ve klinik dışında çalışanlar için eğitim paketlerinin dağıtılmasını, artırılmış ve yenilikçi izlemeyi ve cinsiyete dayalı şiddetten kurtulanlara nasıl yanıt verilmesi gerektiğine ilişkin kapsamlı bir anlayış elde etmek amacıyla eğitilmiş personele danışmanlık yapılmasını içerir.
- Kadınlara ve kızlara özgü ihtiyaçları daha iyi bir şekilde değerlendirmek için cinsiyete ve yaşa göre ayrılmış verilerin ortaklaşa değerlendirmeler sırasında toplanmasını sağlamalıdır.
- Kamp yönetim ajanslarının ve topluluk örgütlerinin kayıt ve belgelemeyi uyumlaştırmasını sağlamalıdır. Ayrıca, kadınlardan oluşan hanelere, bekâr kadınlara ve kızlara ve ayrıca dullara insani yardım verilmesinin öncelik haline getirilmesini sağlamalıdır.

Altta: Yerinden Edilmiş kız, babasının Atmeh Kampındaki dükkanında çalışırken.

Ülkelere Özgü Sayfalar (devam)

IRAK

Kadınları Koruma ve Güçlendirme mülteci yardım programı, Irak Bölgesel Kürt Yönetimindeki (KRI) Duhok ve Süleymaniye'de ve ayrıca El Kaim ve Anbar Valiliğinde faaliyet gösterir. Irak halihazırda 218.040 Suriyeli mülteciye ev sahipliği yaparken bu mültecilerin büyük bir çoğunluğu ülkenin kuzey bölümündeki KRI'ye kaçmıştır. Bu raporun yazıldığı sırada, Irak'taki güvenlik durumu, ülkenin büyük bir kısmını ele geçiren Irak Şam İslam Devleti adını veren grubun saldırıları nedeniyle büyük oranda bozulmuştur. Bu durum, güvenlik için birçoğu KRI'ye kaçan, ardı ardına yerlerinden edilmiş insan akınlarına yol açtı.

IRC, El Kaim'deki mülteci programını askıya aldı çünkü bölgeye şu anda erişilemiyor. Dohuk'ta, IRC ilk önce bir kadınlar ve kızlar merkezine destek verdi, o zamandan bu

Altta: Suriye'li Mülteci Anne ve bebeği Kuzey Irak Domiz Kampında

yana yönetimi yerel bir örgüte transfer etti ve IRC personel eğitimi vermeyi sürdürmektedir. İşbirlikçi Kuruluş şu anda iki merkezi işletiyor – birisi Domiz Kampında ve diğer Gawilan Kampında. Ayrıca, IRC, Duhok Valiliğinde kamp dışındaki mülteciler için mobil bir kliniğe sahip bir topluluk merkezi kuruyor. IRC, Süleymaniye'deki Arbat Kampında kadınları ve kızları dinlemeye yönelik bir merkezi yönetiyor.

Irak Bölgesel Kürt Yönetimi:

- Kamptaki ve kamp dışındaki Suriyeli mülteciler için oturma izni vermeye devam ederek kadınların ekonomik imkânları takip etmelerine olanak tanımalı ve böylece tüm mültecilerin yasal bir şekilde çalışmalarına ve KRI vilayetleri içinde serbestçe dolaşmalarına izin vermelidir.
- Kampların dışında yaşayanlar dahil olmak üzere, KRI'de yaşayan mültecilerin tümüne nakit transferleri ve gıda dışı maddelerin dağıtılması gibi doğrudan yardım yapılmasına izin vermelidir.
- Cinsiyete Dayalı Şiddet'ten (GBV)kurtulan mültecilere daha sağlam bir şekilde yanıt verilmesine olanak tanımak için Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Müdürlüğüne daha fazla kaynak tahsis etmelidir.
- Kadınların vakaları kime bildireceklerini seçmelerine ve acilen tedavi görmelerine izin veren uluslararası standartları yansıtmak amacıyla hükümetin kliniksel tecavüz yönetimi prosedürlerini güncellemelidir.

BM Kuruluşları ve insani yardım örgütleri:

- Cinsel taciz ve istismar dahil olmak üzere istismar veya suiistimal vakalarında bir ajans içi şikayet mekanizması kurmak amacıyla ortaklarıyla ve hükümetle birlikte çalışmalıdır.
- Kendilerine ilgili ve uygun bilgilerle ulaşan güvenli alanlar ve yardım çalışanları temin ederek kamplarda ve kentsel alanlarda programlara ilişkin bilgilerin kadınlara ve kızlara sürekli iletilmesini sağlamak.

Bağışçılar:

- Temel hizmetlere erişime öncelik verilmesi dahil olmak üzere, ev sahibi toplulukların, mültecilerin ve içeride yerlerinden edilmiş olanların içinde bulunduğu koşulları iyileştirmek amacıyla Irak Federal Hükümetine ve Bölgesel Kürt Yönetimlerine verilen desteği arttırmalıdır.

ÜRDÜN

IRC, Iraklı mültecilere ve Ürdün'lü topluluklara yönelik programlarla birlikte 2007 yılında Kadınları Koruma ve Güçlendirme programını başlattı. IRC, 2012 yılında, Suriye'deki çatışmaya cevaben Ramtha, Mafrak ve İrbid'de iki Üreme Sağlığı kliniğine ve üç kadınlar ve kızlar merkezine destek verdi. Bunların tümü Suriyelilerin ve Ürdünlülerin kullanımına açıktır. IRC, ayrıca Zaatarı mülteciler kampında dört adet kadın ve kız merkezini desteklemektedir.

IRC'nin Kadınları Koruma ve Güçlendirme programı Ürdün'de her ay ortalama 2.000 kadın için hizmet sağlamaktadır. Şu ana kadar 2.733 kadın ve kız IRC psikologlarından psikososyal yardım aldı ve üreme çağındaki kadınlara ve kızlara 13.400'den fazla onur seti dağıtıldı.³³ 2013 yılında, 11.000'den fazla kadın ve kız IRC'nin desteklediği merkezlerde tedavi faaliyetlerine katıldı.

Altta : Suriye'li Mülteci kız, IRC'nin Zaatarı Kampında bulunan Kadın Merkezinde Çocuk Bölümünde resim yapıyor. Kadınlar, programlarda yer alırken IRC çocukların oynaması için de bir yer ayırmıştır.

Ayrıca, IR hassas mülteci ailelere nakit yardımında bulunuyor ve bunların başlıca alıcıları kadınlar ve kızlardan oluşuyor.

Ürdün Hükümeti:

- Ceza Kanununun sözlü tacize ilişkin 306. Maddesini eksiksiz bir şekilde uygulamalı ve ev sahibi ve mülteci topluluklardan gelen kadınlara ve kızlara bu kanunla ilgili bilgi vermelidir.
- Yüksek Mahkeme ve Şeriat Mahkemeleri, 16-18 yaşlarındaki çocukların evlenmesine izin veren Talimatın uygulanmasını güçlendirmelidir.³⁴
- Yüksek Mahkeme, bir mahkeme tarafından reddedilmiş erken evlilik davalarının bir başkası için geçerli olamamasını sağlamalıdır.
- Şeriat Mahkemeleri, kızları kapsayan evlilik sözleşmelerinin kızların sürekli eğitimini sağlayan bir fıkayı içermesini temin etmelidir.

İnsani yardım örgütleri:

- Kızların eğitime erişime erişememeleri, erken ve zorla evlilik deneyimleri ve tacize ve şiddete yönelik korkuları arasındaki bağlantılara hitap eden programlar tasarlamalıdır. Bu çaba, GBV, çocukları koruma ve eğitim çalışma grupları arasındaki koordinasyon yoluyla çok disiplinli olmalı ve ayrıca güvenli öğrenme çevrelerine duyulan ihtiyacı vurgulamalıdır.
- Koruma programlarının ve cinsiyete dayalı şiddet programlarının, engelli kadınları ve kızları ve ayrıca engellilerin hastabakıcısı olan kadınları hedef almasını sağlamalıdır.

Bağışçılar:

- Ürdün'ün sağlık hizmetlerini vurgulayarak, kadınların ve kızların temel hizmetlere erişim sağlamalarına öncelik verilmesi dahil olmak üzere ev sahibi toplulukların ve mültecilerin içinde bulundukları şartları iyileştirmek için Ürdün hükümetine verilen desteği arttırmalıdır.

LÜBNAN

2012 yılının Kasım ayından bu yana, IRC, ülkenin kuzeyinde ve Bekaa Vadisinde, daha spesifik bir şekilde Batroun, WAdi Khaled, Berqayel, Arsaal ve Bar Elias'da beş adet kadınlar ve kızlar merkezi kurdu. Bunlar 7.600'den fazla Suriyeli kadın ve kız tarafından ve mobil hizmetler yaklaşık 10.000 Lübnanlı ve Suriyeli kadın ve kız tarafından kullanıldı. Bu mobil ekipler, mevcut yerleşik hizmetlere erişemeyen dağılmış ve uzaktaki mülteci gruplarına ulaşmak amacıyla geliştirildi. IRC, yeni gelen mülteci kadınlar ve kızlar için cinsel istismar risklerini azaltmak amacıyla 20.000'den fazla onur seti dağıttı. Ayrıca, IRC 2014 yılında olumlu başa çıkma mekanizmalarının geliştirilmesine ve arkadaşlardan ve destekçilerden oluşan ağların kurulmasına odaklanarak ergen kızlara yönelik hedeflenmiş faaliyetler düzenledi. IRC, son olarak kadınların ve kızların hizmetlere ve kaliteli klinik bakımına güvenle sevk edilmelerini sağlamak için yerel sağlık görevlilerinin ve örgütlerin kapasitelerinin geliştirilmesini destekledi.

Lübnan Hükümeti:

- Mülteci yoğunluğunun fazla olduğu bölgelerde mültecilerle ev sahibi topluluklar arasında uyumu teşvik eden programları desteklemelidir.
- Kızların ve erkeklerin eğitime erişimlerini desteklemeye devam etmelidir. Topluluğa dayalı eğitim programları gibi girişimlere sahip eğitime erişimin önündeki kızlara özgü engellere hitap etmelidir.

BM ve İnsani Yardım Kuruluşları :

- Ülkeye düzenli olarak giriş yapan mülteciler için kayıt yapılmasının önündeki ordu kontrol noktaları engeline değinmek üzere Lübnan hükümetiyle yakın bir şekilde çalışmalıdır.
- UNHCR mültecilerin kayıt sırasındaki korunma ihtiyaçlarını daha iyi belirlemek amacıyla cinsiyete dayalı şiddete yönelik dahili kapasiteyi geliştirmelidir.
- Güvenlik planlamasını, cinsiyete dayalı şiddeti yansıtan hayat becerileri müfredatını, mobil yaklaşımları ve hastabakıcılarla beraber müdahaleyi dahil edecek şekilde ergen kızların risklerine danışmanlık gibi zorluklarına değinen programları arttırmalıdır.

Bağışçılar:

- Kadınların ve kızların temel hizmetlere erişimine öncelik vermek suretiyle, çadırılı yerleşim yerlerinde ve kentsel alanlarda yaşayan ev sahibi toplulukların ve mültecilerin içinde bulundukları koşulları iyileştirmek amacıyla Lübnan hükümetine verilen desteği arttırmalıdır.
- Ulaşım ve mobil sağlık hizmetlerine yatırım yapmalı, mülteci kadınlar ve kızlar için erişimi arttırmak amacıyla bunların sistematik bir şekilde üreme sağlığı hizmetlerini kapsamalarını sağlamalıdır.

Solda: Suriye'li Mülteci kadın, Kuzey Lübnan'da kaçak yapılanmada çadırının girişinde beklerken. IRC, Lübnan'da yüzlerce Mülteciye ve Lübnan'lıya nakdi yardım sağlamaktadır.

TÜRKİYE

2013 yılının sonlarından bu yana, IRC Türkiye'nin Hatay ilindeki iki merkezde – Reyhanlı ve Antakya – ekonomik iyileşme, gençlik ve koruma programları uyguluyor.

Türkiye'deki IRC 2014 yılında ayda düzenli olarak 150 dolarlık ödemelerle 945 haneyi kapsayan hassas aileler için nakit transferlerini kolaylaştırıyor. Bu haneler, riskin ve eş şiddeti vakalarının azaltılmasına yardımcı olmak için IRC'nin cinsiyet tartışma grubu müfredatına katılma imkanına sahip. Ayrıca, IRC Reyhanlı'da hayat becerileri ve mesleki eğitim, dinlenme faaliyetleri, Türkçe ve İngilizce dil kursları, iş için para, yasal ve korunmaya ilişkin bilgilerin verilmesi, koruma sorunlarından muzdarip kişiler için sevk yollarının kolaylaştırılması ve ergenler için psikososyal ve akran destek gruplarına odaklanan bir gençlik merkezini işletiyor.

Türkiye Hükümeti:

- Suriyeli hizmet sağlayıcıların dil öğrenmeyi kolaylaştıran yaygın ve örgün eğitim programları yoluyla eğitim girişimlerini desteklemelerini temin etmelidir.

BM ve İnsani Yardım Örgütleri:

- Ev sahibi toplulukların ağırladıkları mültecilerle uyumlu ilişkiler kurmalarını desteklemek amacıyla doğru mekanizmaların bulunması konusunda hükümetle birlikte çalışmalıdır.
- Mülteci nüfusun karşılaştığı dil engeline hitap eden programları artırmalı ve bunların kadınlar ve kızlar için erişilebilir olmasını sağlamalıdır.

Bağışçılar:

- Aralarında gerilimlerin belirlendiği ev sahibi ve mülteci topluluklar için verilen desteği artırmalı ve belirlenen bölgelerde entegre programlara destek vermelidir. ■

Altta : Türkiye'nin Suriye sınırına yakın Geçici bir Kampta Suriyeli bir baba ve kızı.

IRC'nin Bölgedeki Çalışmaları

IRC bünyesinde Haziran 2014'ten bu yana bölgede yaklaşık 4 milyon faydalanıcıya hizmet veren 1.000'den fazla personel ve gönüllü vardır. Bu grup aşağıdakileri kapsar: Lübnan, Irak, Ürdün ve Türkiye'de yaşayan mülteciler, Suriye içinde yerlerinden edilmiş olanlar, son kriz nedeniyle Irak'ta yerlerinden edilmiş olanlar ve ayrıca bu ülkelerin her birindeki ev sahibi nüfuslar.

IRC'nin bölgesel müdahalesi, evlerinden kaçarken her şeylerini kaybetmiş olanlar için bir dizi hizmet sağlar. Biz temiz su, sıhhi altyapı ve hijyen eğitimiyle birlikte temel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri veriyoruz. IRC, örgün eğitim ve ayrıca refakatsiz ve ayrılmış çocukların vaka yönetimi dahil olmak üzere çocukları ve gençleri koruma ve eğitim programları oluşturdu. Biz nakit yardımı, bilgi hizmetleri

ve hukuki hizmetler sağlıyoruz ve gıda dışı malzemeler dağıtıyoruz: ev için ışık, döşek ve mutfak malzemeleri gibi temel ihtiyaçları içeren ev setlerinden kadınlar ve erkekler için hijyen malzemelerine ve mevsimlik giysilere kadar. Ayrıca, IRC Kadınları Koruma ve Güçlendirme programımız yoluyla kadınlar ve kızlar için özel programlar uyguluyor.

IRC, Suriye bölgesinde 4 Milyondan fazla insana ulaşmıştır.

Kadın Koruma ve Güçlendirme

IRC, 1996'dan bu yana tüm dünyada çatışmadan etkilenmiş 33'den fazla ülkede kadınların ve kızların ihtiyaçlarına yanıt vermeye yönelik programlar tasarlamış ve uygulamıştır. Kadınları Koruma ve Güçlendirme (WPE) programlarımız, şiddet görmüş kadınların ve kızların iyileşmelerine, saygınlıklarına ve özerkliklerine olanak tanıyor. Bu programlar, kadınlara ve kızlara hayatlarını dönüştürme ve daha güvenli ve eşit bir dünya arayışları içinde seslerini duyurma imkanı sağlıyor. IRC programları, topluluklar ve kurumlarla ortaklaşa bir şekilde kadınların ve kızların haklarını destekliyor ve koruyor ve ayrıca bu hakları kullanabilecekleri koşullara katkıda bulunuyor.

IRC'nin Kadınları ve Kızları Koruma ve Güçlendirme programları, bölgesel bazda dört kilit amaca odaklanıyor:

1. Vaka yönetimi ve psikososyal destek dahil olmak üzere kurtulanlara odaklanan kaliteli hizmetler sağlamak.
2. Kadınların ve kızların karar verme güçlerini ve mali kaynaklara erişimlerini ve bu kaynaklar üzerindeki kontrollerini desteklemek ve arttırmak.
3. Kadınlara ve kızlara baskı yapan tutumlara ve uygulamalara, etkili, kanıtlara dayalı önleme müdahaleleri yoluyla meydan okumak için kadınları, kızları, erkekleri ve oğlanları güçlendirmek.
4. Kadınların ve kızların ifade ettikleri önceliklere etkili bir şekilde değinmek amacıyla sivil toplum örgütleri, insani yardım ajansları ve resmi kurumlarla birlikte çalışmak.

Altta: IRC Gönüllüsü Rania, Ürdün'deki Mülteci kampında Suriye'li Mültecilerle konuşuyor. Rania, haftada en az 50 aile ile görüşerek kamplardaki programlar ve desteklerden haberdar eden bir Mültecidir.

Suriye bölgesindeki programlar, önleme, güçlendirme, müdahale ve koordinasyon faaliyetlerini bir araya getirir. Hizmetler, IRC'nin bölgedeki programlarının temel ilkelerini oluşturur ve bizim programımız, kurtulanların tıbbi bakıma, psikososyal desteğe ve vaka yönetimi hizmetlerine hızla ve güvenli bir şekilde erişmelerini sağlar. Ayrıca, hem mülteci hem de ev sahibi ülkedeki kadınların ve kızların beceri geliştirme faaliyetlerine ve psikososyal faaliyetlere katılmak için gelebildikleri güvenli alanlar sağlıyoruz. Bu, kadınlar ve kızlar için destek alma ve verme ve bilgi alma ve başka hizmetlere sevk edilme fırsatıdır.

Ev sahibi ülkelerden ve Suriyeli ekiplerden oluşan karışımı kullanan IRC, mevcut hizmetlere ilişkin bilgi sağlamak amacıyla topluluklarda sosyal yardım gerçekleştirir ve topluluk ağları kurar. Bölgesel müdahalemiz, kadınlara ve kızlara yönelik birden çok şiddet biçimini önlemek amacıyla mevcut topluluğa dayalı mekanizmaları güçlendirmek ve uyumu ve diyalogu arttırmak için kilit karar vericilerle ve topluluklarla –ev sahibi ülke ve mülteci kadınlar, kızlar, erkekler ve oğlanlar – birlikte çalışır.

IRC, kadınların ve kızların ihtiyaçlarının insani yardım sektörlerinin tümünde hesaba katılmasını sağlamak ve Cinsiyete Dayalı Şiddet'ten kurtulanlara yönelik hizmetlerin kapsamlı olmasını sağlamak amacıyla ulusal ve alt ulusal çalışma grupları, resmi daireler ve ayrıca yerel ve uluslararası insani yardım organizasyonlarıyla birlikte çalışarak aktif bir koordinasyon rolü oynar.

Metodoloji

Bu rapor, üç ana kaynaktan edinilen bilgileri sentez haline getirir:

Programa Dair Deneyimlerin ve Hizmet Sunumu Verilerinin Gözden Geçirilmesi:

Bu rapor, Irak, Lübnan, Suriye, Türkiye ve Ürdün'deki 64 toplulukta 260'dan fazla personelin ve gönüllünün uyguladığı Kadınları Koruma ve Güçlendirme programlarından edinilen bilgileri içerir.

198 Suriyeli kadın, ergen kız ve erkeklerle yapılan Nitel Görüşmeler ve Odak Grubu Tartışmaları

Hali hazırda Ürdün, Lübnan, Türkiye, Irak ve Suriye'de yaşayan yerlerinden edilmiş kadınlarla, ergen kızlarla ve erkeklerle 18 Mayıs ve 1 Temmuz 2014 tarihleri arasında derinlemesine görüşmeler ve odak grubu tartışmaları yapıldı. IRC araştırmacıları ve personeli, bölgenin tümünde 56 derinlemesine görüşme ve 17 grup tartışması gerçekleştirdi ve bu tartışmalara baştan sona toplam 198 kişi katıldı. Araştırmanın başlıca odak noktası, yerlerinden edilmiş kadınların ve kızların bölgede karşılaştıkları başlıca zorlukları anlamaktır. Görüşülen kadınların, kızların ve erkeklerin çoğu IRC'den hizmet almıştır.

İkincil Verilerin Gözden Geçirilmesi

Araştırma bulgularımızı ve programa dair deneyimlerimizi bu alandaki ortaklarımız tarafından önceden oluşturulmuş bilgilere yönelik daha geniş bir kapsama oturtmak amacıyla, yerlerinden edilmiş Suriyeli kadınların ve ergen kızların karşılaştığı güçlüklerle ilgili konuları kapsayan, son üç yılda yayınlanmış raporlara ilişkin literatür taraması yapıldı. Bu literatür taraması, yerlerinden edilmiş Suriyeli kadınların ve ergen kızların karşılaştıkları aşağıda yer alan başlıca zorlukları vurguladı.

1. **Cinsiyete Dayalı Şiddet** - Edinilen kanıtlar, Suriyeli kadınların ve ergen kızların cinsiyete dayalı şiddete maruz kalma riskinin çatışmanın başlamasından bu yana yoğunlaştığını gösteriyor.³⁵ Komşu ülkelerde, yerlerinden edilme stresinin, aşırı derecede kalabalık hanelerin ve çadırlarda ve dairelerde mahremiyet eksikliğinin aile içinde gerilimleri arttırdığı Türkiye, Ürdün ve Irak'taki mülteci topluluklarda aile içi şiddetin yöreye özgü olduğu tespit edildi.³⁶ Suriyeli kadınlara ve kızlara yönelik tecavüz hizmetlerinin kliniksel yönetimi ciddi oranda sınırlı ve kötü kalitededir ve Cinsiyete Dayalı Şiddet'ten kurtulanlar için çok az seçenek sağlar.³⁷

Sağda: Ürdün'de Irbid bölgesinde Suriyeli mülteci bir kadın

2. **Cinsel taciz, kısıtlanmış hareketlilik ve izolasyon** – Cinsel taciz, kadınların işverenlerinden, ev sahiplerinden, yardım dağıtıcılarından, taksi şoförlerinden, otobüs şoförlerinden, hizmet sağlayıcılarından, pazarda yer alan dükkanlardaki erkeklerden ve toplu taşıma araçlarıyla yolculuk yaparken tacize uğradıklarını belirttikleri literatürde tespit edilen başka bir önemli temaydı.^{38 39}
3. **Cinsel sağlık ve üreme sağlığı** – mevcut istatistiklerde doğum öncesi ve hamilelik bakımı alan hamile kadınların ve ergen kızların bakım masrafları nedeniyle ulaşım erişim engelleriyle karşılaştıkları belirtiliyor – özellikle uzak yerlerde yaşayan mülteciler için, ulaşım masrafı, tıp görevlilerine güvenmeme ve nereden yardım alınacağına ilişkin bilgiye erişim sağlayamama.⁴⁰ Baştan sona, kadınların üreme sağlığı ihtiyaçları pek karşılanmıyor, doğum güvenliğinden sıklıkla taviz veriliyor ve acil durumda gebelik bakımı riski artıyor.⁴¹
4. **Zorla ve erken evlilik** – Raporlar, erken evliliğin Suriye'de çatışma başlamadan önce kabullenilmiş bir uygulama olduğuna işaret ediyor. Ne var ki, zorla yerlerinden edilme, Suriyeli ergen kızlar arasında erken ve zorla evlilik oranlarını etkilemiştir.⁴²

Dipnotlar

- 1 Ek II, bazı kilit uluslararası, bölgesel ve ulusal taahhütler hakkında detaylı bir değerlendirme sağlar.
- 2 Bu altı karar işbu rapora ektir.
- 3 <http://www.unfpa.org/emergencies/symposium06/>
- 4 Bu Hareket Çağrısı, önlemeden kapasite geliştirmeye ve acil durumlarda Kadınlara ve Kızlara Karşı Şiddete (VAWG) yanıt verilmesine kadar değişiklik gösteren alanlarda 12 küresel ilkeyi ve 201 bireysel taahhüdü içeren bir Bildiriyle sonuçlandı. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/256872/Final_Communique_v_11_Nov_4.pdf; <http://www.gov.uk/government/news/greening-girls-and-women-must-be-kept-safe-in-emergencies>.
- 5 Bakınız Suriye Bölgesel Sığınma Müdahalesi Ajansı içi Bölgesel Paylaşım Portalı, Bölgesel İnceleme, <http://www.unhcr.org.tr/?lang=en&content=417>
- 6 <http://www.unocha.org/syria>
- 7 <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/settlement.php?id=176®ion=77&country=107>
- 8 Bakınız Suriye Bölgesel Sığınma Müdahalesi Ajansı içi Bölgesel Paylaşım Portalı, Bölgesel İnceleme, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>
- 9 Bakınız 2014 Suriye Bölgesel Müdahale Planı Stratejik İnceleme Yıl Ortası Güncellemesi <http://www.unhcr.org/syrrapp6/midyear/docs/syria-rp6-midyear-full-report.pdf>
- 10 Bakınız Tek Başına Kadın Suriyeli mülteci kadınların hayatta kalma mücadelesi UNHCR. http://www.unhcr.nl/fileadmin/user_upload/pdf/Woman_Alone_ENG_2_July_2014.pdf
- 11 Suriye: BM Evrensel Periyodik İncelemesi için STK Paydaş Raporu, Mart 2011 <http://www.lib.ohchr.org/HRBodies/UPR/Documents/session12/SY/KARAMA-eng.pdf>
- 12 Sadece Susuyoruz – Irak Bölgesel Kürt Yönetimindeki Suriyeli mülteciler arasında cinsiyete dayalı şiddet, BM KADINLAR (Nisan 2014) <http://uniraq.org/images/documents/We%20Just%20Keep%20Silent%20final%20English.pdf>
- 13 Bakınız Suriye Bölgesel Mülteci Müdahalesi Ajansı içi Bölgesel Paylaşım Portalı. <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/settlement.phd?id=176&country=107®ion=77>
- 14 Sadece Susuyoruz – Irak Bölgesel Kürt Yönetimindeki Suriyeli mülteciler arasında cinsiyete dayalı şiddet, BM KADINLAR (Nisan 2014) <http://uniraq.org/images/documents/We%20Just%20Keep%20Silent%20final%20English.pdf>
- 15 IRC cinsiyet tartışması araştırma özeti <http://gbvresponders.org/empowerment/eae-evidence/>
- 16 Bakınız WHO Kadına Karşı Şiddet – Eş Şiddeti ve Kadına Karşı Cinsel Şiddet Özeti <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>
- 17 Bakınız IRC Raporu Bırakın Ecelim Gelmeden Öleyim: Batı Afrika'da Aile içi Şiddet. Mayıs 2012. http://www.rescue.org/sites/default/resource-file/IRC_Report_DomVioWAfrica.pdf
- 18 Bakınız UNIFEM, 2005, Kadına Karşı Şiddet Çalışması: Suriye 2005 s. 2.
- 19 Bakınız Uluslararası Af Örgütü Yıllık Raporu 2011: Suriye <http://www.amnesty.org/en/region/syria/report-2011>
- 20 Bakınız BM Güvenlik Konseyi Kampanyası Kadına Yönelik Şiddete Son Vermek için Birlik özeti http://www.un.org/en/events/enviolenceday/pdf/UNITE_TheSituation_EN.pdf
- 21 Bakınız Uluslararası Kadın Araştırmaları Merkezi. Çocuk Evliliği Gerçekler ve Rakamlar. <http://www.icrw.org/child-marriage-facts-and-figures>
- 22 Ürdün'de Erken Evlilik Üzerine bir Çalışma, UNICEF, 2014 [http://www.unicef.org/mena/UNICEFJordan_EarlyMarriageStudy2014.pdf]
- 23 Ürdün'de Erken Evlilik Üzerine bir Çalışma, UNICEF, 2014 http://www.unicef.org/mena/UNICEFJordan_EarlyMarriageStudy2014.pdf
- 24 Bakınız Uluslararası Kadın Araştırmaları Merkezi. Çocuk Evliliği Gerçekler ve Rakamlar. <http://www.icrw.org/child-marriage-facts-and-figures>
- 25 Bakınız Uluslararası Kadın Araştırmaları Merkezi. Çocuk Evliliği Gerçekler ve Rakamlar. <http://www.icrw.org/child-marriage-facts-and-figures>
- 26 Bakınız Uluslararası Kadın Araştırmaları Merkezi. Çocuk Evliliği Gerçekler ve Rakamlar. <http://www.icrw.org/child-marriage-facts-and-figures>
- 27 "Mahr" erkeğin eşine verdiği para/mülktür. Mahr, evlilik hayatının başında toplu olarak ödenebilir veya tamamen başka bir zamana ertelenebilir. Ayrıca, bölünebilir; bir kısmı evliliğin başında ödenir (muqaddam) ve başka bir kısmı ertelenir (mu'akhar)
- 28 Erken evlilik, çatışmadan önce de Suriye'de yaygındı. UNICEF'in tahminlerine göre, Suriyeli kızların kabaca %3'ü 15 yaşına varmadan ve %13'ü 18 yaşından önce evlendi. Ayrıca, ankete yanıt verenler bu uygulamanın, güçlü aşiret geleneklerinin hâlâ değişmediği Daraa gibi kırsal bölgelerde daha yaygın olduğunu belirttiler. Bakınız UNICEF Bir Bakışta: Suriye Arap Cumhuriyeti. İstatistikler. http://www.unicef.org/infobycountry/syria_statistics.html
- 29 www.gbvresponders.org adresinde mevcuttur.
- 30 Modifiye edilmiş Topluluğa Dayalı Güvenlik planlamasına yönelik metodoloji, IRC'nin Acil Durumda Müdahale ve Yanıt Araç Takımından uyarlanmıştır, GBVResponders.org
- 31 Lübnan Kışa Hazırlık Değerlendirme Raporu 21-08-14
- 32 Hareket Çağrısı, halihazırda ABD hükümeti tarafından yönetilen acil durumlarda cinsiyete dayalı şiddete öncelik vermek için Birleşik Krallığın başlattığı çok paydaşlı bir süreçtir. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.state.gov/j/prm/policyissues/issues/c62377.htm#CALLTOACTION>
- 33 IRC tarafından dağıtılan Onur Setleri, kadınlarla ve ergen kızlarla birlikte tanımlanan şekilde genellikle temizlik malzemelerini/havluları, kovaları, sabun ve diğer malzemeleri içerir. Setler, belirlenen yerlere ve risklere göre değişiklik gösterir.
- 34 Bu tavsiyeler, UNICEF tarafından 2014'te yapılan Ürdün'de Erken Evlilik Üzerine bir Çalışma adlı raporda verilen tavsiyeleri izlemelidir.
- 35 BM KADINLAR, Sadece Susuyoruz – Irak Bölgesel Kürt Yönetimindeki Suriyeli mülteciler arasında cinsiyete dayalı şiddet (Nisan 2014) <http://uniraq.org/images/documents/We%20Just%20Keep%20Silent%20final%20English.pdf>
- 36 Uluslararası Mülteci Örgütü Suriyeli Kadınlar ve Kızlar: Güvenilir Sığınak Yok <http://refugeesinternational.org/policy/field-report/syrian-women-girls-no-safe-refuge> (16 Kasım 2012)
- 37 Suriye Bölgesel Müdahale Planı, UNHCR, Temmuz 2014
- 38 İnsan Hakları İzleme Örgütü, Lübnan: Suriye'den Gelen Kadın Mülteciler Tacize Uğruyor, İstismar Ediliyor, www.hrw.org/news/2013/11/26/lebanon-women-refugees-syria-harassed-exploited
- 39 Tek Başına Kadın, UNHCR, Temmuz 2014, [file:///C:/Users/IRCUser/Downloads/Woman%20Alone%20\(1\).pdf](http://www.unhcr.org/refugees/pdf/112014.pdf)
- 40 Adı geçen eser
- 41 Adı geçen eser
- 42 Ürdün'deki Suriyeli Mülteciler Arasında Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Çocukların Korunmasına İlişkin Ajans İçerisi Değerlendirme, Erken Evlilik Odaklı [file:///C:/Users/IRCUser/Downloads/Report-webpdf\(1\).pdf](http://www.unhcr.org/refugees/pdf/112014.pdf) (Temmuz 2013)

Teşekkürler

Dinliyor muyuz? Suriye krizinden etkilenen kadınlara ve kızlara yönelik taahhütlerimize göre davranmak, Suriyeli kadınlarla kızların seslerinin ve onlarla her gün yan yana çalışan Uluslararası Kurtarma Komitesinin ürünüdür. Deneyimlerini, arzularını ve fikirlerini paylaştıkları ve tavsiye edilen çözümlere katkıda bulundukları için Suriyeli kadınlara ve kızlara minnettarız. Her gün yaptıkları iş sayesinde kadınların ve kızların seslerini güçlendirme konusundaki sarsılmaz kararlılıkları için IRC Kadınları Koruma ve Güçlendirme Koordinatörlerine de minnet borçluyuz. Tüm IRC Suriye Bölgesel Müdahale ekibine zaman ayırdıkları, kararlılık gösterdikleri ve uzman analiz ve rehberlik sağladıkları için teşekkür ederiz.

Georgetown Kadın, Barış ve Güvenlik Enstitüsü İcra Direktörü Melanne Vermeer'e ve ekibine teşekkür ederiz. Öngörülerini çok değerliydi ve bu raporu daha da güçlendirdi. Büyükelçi Vermeer'in liderliği ve dolayısıyla Enstitünün yaptığı çalışma, kadınların ve kızların barış ve güvenlik açısından oynamaları gereken role uluslararası alanda dikkat çekmek için öncü niteliktedir.

Yaptığımız çalışmayı ve bu raporun temelini destekleyen ve kadınların ve kızların hayatlarını değiştirebilen ortaklıkları ve spesifik adımları aydınlığa kavuşturan birçok bağışçıya teşekkür ederiz.

Ortak örgütlerimize minnet ve teşekkür borçluyuz çünkü onlar olmasaydı bu kadar Suriyeli kadına ve kıza ulaşmazdık. Bu raporu hareketli ve uyumlu bir hale getirmek amacıyla bağlılık sergiledikleri ve ayrıca zamanlarını ve deneyimlerini bizimle özgürle paylaştıkları için onlara teşekkür ederiz.

Yazarlar: Heidi Lehmann, Aisha Bain, ve Eesha Pandit

Editör: Beth Hewett

Nitel Araştırmacı: Arathi Ravichandran

Sanat Direktörü: Gretchen Larsen

Tasarım: Katrina Noble

Fotoğraflar: Ön ve arka kapak Meredith Hutchison/IRC;

Ön kapak içi: Peter Biro/IRC; s. 3: Paul Enkelaar/SV;

s. 6: Meredith Hutchison/IRC; s. 10, 11, 12, 13: Meredith Hutchison/IRC; s. 16: Peter Biro/IRC; s. 17, 18, 19, 20: Meredith Hutchison/IRC; s. 23, 24, 25: Peter Biro/IRC;

s. 26, 27: Ned Colt/IRC; s. 29: Peter Biro/IRC; s. 30: Meredith Hutchison/IRC

The International Rescue Committee (IRC) responds to the world's worst humanitarian crises and helps people to survive and rebuild their lives. Founded in 1933 at the request of Albert Einstein, the IRC offers lifesaving care and life-changing assistance to refugees forced to flee from war, persecution or natural disaster. At work today in over 40 countries and 22 U.S. cities, we restore safety, dignity and hope to millions who are uprooted and struggling to endure. The IRC leads the way from harm to home.

New York

International Rescue Committee
122 East 42nd Street
New York, NY 10168-1289
USA

Washington, DC

International Rescue Committee
1730 M Street, NW
Suite 505
Washington, DC 20036
USA

London

International Rescue Committee–U.K.
3 Bloomsbury Place
London WC1A 2QL
United Kingdom

Brussels

International Rescue Committee–Belgium
Place de la Vieille
Halle aux Blés 16
Oud Korenhuis 16
1000 Brussels
Belgium

Geneva

International Rescue Committee
7, rue J.-A. Gautier
CH-1201
Geneva
Switzerland

Bangkok

International Rescue Committee
888/210–212 Mahatun
Plaza Bldg., 2nd Floor
Ploenchit Road
Lumpini, Pathumwan
Bangkok 10330
Thailand

Nairobi

International Rescue Committee
IKM Place
5th Ngong Avenue
Upper Hill
Nairobi
Kenya

Join the conversation #AreWeListening

@theIRC

International Rescue Committee

Pinterest.com/theIRC

@InternationalRescueCommittee

From Harm to Home | Rescue.org

Rida, YAŞ 48, ÜRDÜN

“Bir engel, bir şeye erişmenizi sağlayan bir şeydir – sahip olmadığınız, ihtiyacınız olan bir şey. Fiziksel bir şey olabilir ama soyut bir şey de olabilir. Korku olabilir. Örneğin, Suriye’de şiddet ve çatışma korkusu. Burada, tacize uğrama korkusu olabilir. Çocuklarımin sokakta tacize uğramalarından veya kabadayılık görmelerinden duyduğum korku. Bu korku, tacize veya saldırıya uğrama korkusu, evi terk etmemi önlüyor.”

#AreWeListening

International Rescue Committee

NEW YORK | WASHINGTON, DC | LONDON | BRUSSELS | GENEVA | NAIROBI | BANGKOK

From Harm to Home | [Rescue.org](https://www.rescue.org)